

ГОРЕ ИМАЈТЕ СРЦЕ!

Христос воскрес!

Март нам је однео чика Владу Љотића.

Верујемо да му је душу однео у наручје Христово и, као верујућим људима, једино што нам приличи јесте радосна туга.

Та туга донела нам је прилику да покажемо да верујемо у речи које говоримо. Да нас може и да нема, али да пут бољитка у који верујемо мора опстати. Опстаће једино ако сви који стварамо и читамо „Искру“ покажемо да разлога за њен даљи живот има.

Сад треба показати веру на делу...

Април доноси и априлску „Искру“. Намерно нисам рекао „нову“, јер се трудимо да она остане вечно нова.

Политичка решења која заговарамо и данас и одувек су противници плитко покушавали да опањају као „фашизам“. Дозволили смо троцкисти Брендону О'Нилу да објасни шта фашизам јесте, а шта није. Ко ће се пронаћи у његовим речима, видеће онај ко прочита текст.

Март је понешто и донео. На жалост, донео је потврду најцрњих слутњи да живимо негативну утопију орвеловских размера кроз потврду глобалног прислушкивања које америчка обавештајна служба ЦИА спроводи широм света. Сад за то постоје докази и наћи ћете их у овој „Искри“.

Трудимо се да донесемо у сваком броју нешто до сада невиђено на нашем језику. Због значаја који Мирче Елијаде има за философију, доносимо превод из његове књиге „Путовање у Португал“. Део у којем лично упознаје Салазара...

Прошлост и будућност постоје за смртне људе и историју. Пред Богом је све једно вечно „сада“. Зато „сада“ доносимо писмо праунука генерала Милана Недића, Александра, и писмо организације коју води о „решавању јеврејског питања“ у окупираној Србији као још једне срамоте која се покушава приписати српском народу.

Зато „сада“ доносимо и изјаву команданта Српског добровољачког корпуса генерала Косте Мушицког

пред комунистичким „Судом“. Ако му је тај суд дозволио да каже шта има, зашто бисмо му ми то право ускратили?

Видите, није само прошлост резервисана за хероје.

Будућност их тражи.

Наш барјак није у блату, но се на сунцу вијори!

Давор Сантрач

Радоица Митровић

САХРАНА ЧИКА ВЛАДЕ ЉОТИЋА

Љубављу друга Радоице Митровића, сви ми који нисмо телесно могли бити присутни на сахрани Владимира Љотића, можемо у тексту осетити атмосферу са испраћаја душе нашег Деде у Царство Небесно.

У малом брдовитом месту Тодморден на северу Енглеске смо се окупили 21 - ог. марта да се опростимо и испратимо драгог чика Владу из овог пролазног земаљског света у онај драгоценији и вечни небески свет.

Опело је извршио у месној капели надлежни парох прота Жарко Недић из Брадфорда са саучествовањем оца Ненада Поповића из Бермингама, проте Милуна Костића и проте Радомира Аћимовића из Лондона у присуству родбине, пријатеља, ратних другова, комишија као и других поштоваоца међу Србима и Енглезима.

Прота Жарко Недић је одржао посмртну реч свом парохијану чика Влади у капели, а прота Милун Костић из Лондона је одао своју реч поштовања чика Влади као бившем парохијану и пријатељу за време даће која је била припремљена после сахране.

После опела смо испратили тело чика Владе до гробља које се налази на самом брду изнад места.

По завршетку погребних обичаја на гробљу сви присутни су били на даћи која је била припремљена у угледном месном ресторану.

Фотографије са сахране можете погледати на сајту „Ново видело“ и Фејсбук профилу „Искре“.

НЕКРОЛОГ- ВЛАДИМИР ЉОТИЋ (1921. - 2017.)

Ове речи изговорио је лондонски прота Милун Костић 21. марта ове године над одром Владимира Љотића.

Драга госпођо Мирјана,
браћо и сестре,
драги пријатељи...

Сваки је живот посебна прича и посебан роман.

Тако је и живот нашег пријатеља Владимира – Владе Љотића огромна прича и огроман роман. Нико од нас не одређује када ће се и где родити нити када ће и где умрети.

По оној народној : «Човек снује а Бог одлучује».

Данас смо дошли и овде се окупили да испратимо једног дивног човека и да му кажемо последње ЗБОГОМ.

Нашег драгог пријатеља Владу Љотића познајем од мога доласка за свештеника у Лондон 1977.

Он и његова Мирјана били су редовни чланови парохије Св. Саве у Лондону а Мирјана је била и редован члан црквеног хора.

Шта то значи? То значи да су били Хришћани у правом смислу те речи.

Влада је био прави човек. Човек од истине и интегритета. Одан отаџбини , својој Цркви и своме народу. Интелигентан и добронамеран.

Годинама је уређивао новине «Искру» и у њој износио само истину. А и шта би се друго могло рећи за лист чији је мото «ЉУДИ ТРАЖЕ СЛОБОДУ А СЛОБОДА ЉУДЕ»

Реч слобода може се тумачити на много начина али за нас Хришћане права слобода је само слобода од греха. Знао је то Влада , као што је знао и његов отац, па су зато хришћански принципи били за њега од посебног значаја.

Био је увек истински друг и пријатељ, истински човек и прави џентлмен. Данас је тешко наћи особу његовог кова.

Зато ће Влада остати заувек у нашим мислима и молитвама.

Пут којим данас одлази у царство небеско светлеће будућим искреним наследницима његовог рада и његовог дела.

Желим да изразим искрено саучешће у име свих нас овде присутних и оних који су одсутни, најпре његовој узорној супрузи Мирјани, брату Николи и његовој породици у Америци, сестри Љубици и њеној породици и свима његовим кумовима и пријатељима.

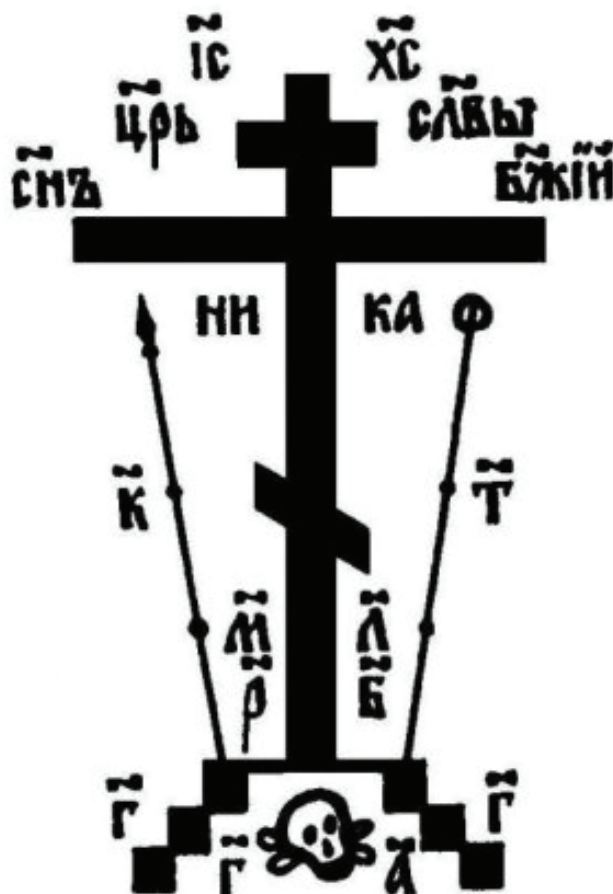
Влада оставља нас овде на земљи али иде у вечност где ће се срести са својима оцем и мајком , стрицом и бројним саборцима , зборашима и добровољцима, који су отишли тамо пре њега а који су испраћани увек са песмом:"

“ ВИ МРТВИ НИСТЕ О ДРУЗИ МИЛИ
ЈОШ СЕ ЧУЈЕ ВАШ ГРОМКИ ГЛАС:
ВАШ ДУХ СИЛНИ У НАМА ЖИВИ
ВАША ДУША ЛЕБДИ ИЗМЕЂ НАС.

ПОЧИВАЈТЕ ДРУЗИ САД У МИРУ
ВАШЕ ДЕЛО НАСТАВЉАМО МИ
А СЛОБОДЕ КАДА ДАНАК СИНЕ
СТЕГ ПОБЕДЕ НОСИЋЕТЕ ВИ.»

Нека Господ прими и његову племениту душу у Царство небеско- Царство вечне Божанске славе.

Бог да му душу прости!

IN MEMORIAM - ВЛАДИМИР ЉОТИЋ

Упокојио се у Господу велики борац, диван друг и телесни и духовни наследник нашег великог Учитеља Димитрија Љотића. Колико год нам недостижном изгледала висина духовног узраста Димитријевог, усудићу се да кажем да син није заостајао за својим оцем.

Унапред се извињавам читаоцима, али пишем лично сведочење, на основу вишедеценијског искуства и, повремене, сарадње, с другом Владимиром, уколико се моја тврдња из претходног пасуса некеме учини претераном. Стога, молим за стрпљење, јер овај текст управо и пишем да бих образложио и другима предочио своје искуство, које ме је и довело до уверења о изузетности личности покојног друга Владимира.

Блажени изгнани Правде ради: Владимир је блажен, јер је изгнан услед служења Правди и Истини. Иако је могао да, попут многих, мирно чека крај рата и приклони се победнику, он је ступао за својим оцем, борио се, рескирао живот служећи несебично свом народу током Другог светског рата. Избегао је стрељање у Словенији после издаје британског официра, населио се у Британији, али до краја живота није узео њихово држављанство. Не можемо ни да замислимо колико би удобније и лагодније живео да је погнуо главу и заборавио издају „савезника“... Не, он је остао изганик до смрти, изганик Правде ради.

Блажени су који су оклеветани Истине ради: Владимир је блажен, јер је оклеветан и клевету и данас покрет који је водио, зато што је сведочио Истину. А Истина је да је ЗБОР служио Богу и народу у сваком тренутку свог постојања и у сваком облику деловања: и као Српски добровољачки корпус током рата, као партија пре рата, и као духовна заједница од рата до данас. Клевету наш покрет да је фашистички и да је сарађивао с нацистима једнако и комунисти и равногорци. С фашизмом ЗБОР нема и није ни имао везе али, ДА, сарађивао је с окупатором. Не због идеологије, него што у окупираној земљи по међународним законима морате да сарађујете с окупатором. Међутим, ни комунисти ни равногорци ни данас не признају непобитну и доказану истину да су, и једни и други, сарађивали с истим тим окупатором, али не на добробит народа, него на личну корист, и то тајно, срамотно и јадно, а не мушки и људски, попут ЗБОР-а, преузимајући одговорност за своје поступке. Њихова сарадња с окупатором увек је доводила до још већег страдања српског народа, а наша је чувала тај исти народ.

Блажени чисти срцем: Владимир је имао чисто и непорочно срце. Није се везивао за богатства и удобности овог света. Као човек из имућне породице,

радије је, послушавши срце, ишао у бој за народ свој, него да ужива у удобности и благодати овог света. После рата, упућивао је другове и саборце и својим примером показивао да је несебичност основа њихове идеје. Одрицали су се својих невеликих средстава да би једни друге школовали; где год су се населили одмах су приступали СПЦ и непоколебљиво радили на јединству Цркве, на изградњи, обнови и украшавању храмова учествујући у свим службама и догађајима важним за Цркву.

Блажени миротворци: Владимир је увек радио на миру међу нашом емиграцијом. Свагда, ЗБОРАШИ су покушавали да, као и пре и током рата, обједине раднике на националном и духовном јединству, упркос отпорима што од стране равнатораца, што од стране комунистичке службе. Владимир је предњачио у томе знајући да тиме служи Истини и Правди и да је то једини Пут којим треба ићи упркос свим подметањима и клеветањима.

Блажени на које набеде свако зло, лажући: Владимир је блажен, јер је све што се ставља на терет ЗБОР-у, СДК-у и породици Љотић лично, чиста лаж. ЗБОР није расистички, ЗБОР никада није заговарао истребљење било кога било по којој основи — расној, верској, националној. Напротив, ЗБОР је радио на помирењу свих народа Југославије, и на сарадњи с свим околним земљама, на сарадњи у миру, без рата. А блажени су и јер су миротворци. Кад је рат почео, узели су оружје у руке. Али рат управо ЗБОР није желео. И доказано је да су једино они били у праву и служили Истини, трудећи се да се рат избегне. Током рата, борили су се против оних који су, у мирној Србији, уносили немир и братоубилачки рат. И успели су да спасу много живота, док су ови други само уништавали животе. Блажен си, Владимире, миротворче.

Све је ово познато. И сви ми то знамо. Као што знамо да је Владимир, трудећи се да, омогућујући нам познање Истине, утеши нас, неоријентисане и необавештене, и бескрајно тужне, у Отаџбини. Вођени њиме, успели смо да доживимо да се у Отаџбини појаве дела великих научника, националних прегалаца и уметника, попут Боре Карапанџића, Саве Јанковића, Др Ђока Слијепчевића и самог Димитрија Љотића. Расипајући и давајући, не питајући десницу шта ради левица, уз помоћ другова и сабораца, финансирао је издаваштво, организације, свако прегалаштво. И доживео је да Искра излази у нашој Отаџбини коју није видео од краја Другога рата. Надам се и верујем, да је сада и он утешен, у наручју Христа Спаса коме је верно служио целог свог живота и својим примером и радом надахнуо

хиљаде и хиљаде Срба на исти подвиг.

Изгледа ми, као да Владимир није знао за страх. А више пута је једва избегао смрт. Није се уплашио ни после зверског касапљења његовог стрица Јаше, него је, не плашећи се за себе, преузео и Јашин део посла и до последњег даха служио свима — саборцима, нама у Отаџбини, својој Србији. Укрепљиван Духом Светим, јер не би имао снаге за грандиозно дело које

је за живота изградио без Божије помоћи, одуживао се Господу и захваљивао на добијеној благодати до последњег даха.

То је био наш друг, старешина и учитељ Владимир. То је он и сада, само на другом месту. Молећи се за покој његове душе, верујем и осећам да се он моли, крај Светога Саве и свих српских светитеља, и крај свог великог оца Димитрија, за све нас.

Брендан О` Нил

ШТА ФАШИЗАМ ЈЕСТЕ, А ШТА НИЈЕ

Вероватно је излишно сада расправљати око правилне употребе речи фашизам. Протестовати против трансформације речи „фашиста“ у уобичајену увреду. Инсистирати на томе да фашизам не значи „зао“ или „нелибералан“, већ има врло одређено и дубље значење.

„Ф-реч“ уништена је претераном употребом, њено оригинално значење и снага разблажена је милионима произвољних етикета налепљеним непријатним политичарима и радикалним маршистима који урлају „фашистичко ђубре“ на свакога ко их нервира; председника Трампа, Најџела Фариџа, полицију. И на десници је оптужба за фашизам постала налик плачу оболелих од Туретовог синдрома. Левичари су прави фашисти, кажу они. Луткасте творевине као „фемини - ци“ и „еко – фашисти“ потврђују да су десничари и сами спремни да вриште: „Фашизам!“ баш онако како се вриштало на њих.

Разумно би било прихватити да је термин „фашизам“ уништен без могућности поправке. То је мртва реч. Сада значи „копиле“. То је емотивна увреда која изражава осећање беспомоћности онога који је изговара, чије уверење да се суочава са фашистичком претњом расте директно сразмерно његовој неспособности да разуме политичка дешавања. Увреда „фашиста“ више говори о осећају импотентности онога ко је изговара, него о моћи, идеологији и амбицији онога коме је намењена.

Ипак, покушајмо још једном. Покушајмо да направимо вероватно усамљену претпоставку о томе шта фашизам стварно јесте. Не да бисмо били педантни, већ да направимо разлику међу историјским периодима и да се оно што се дешавало онда једноставно не дешава данас. Јер фашизам данас не постоји, колико год се тврдило супротно.

Можда најиритантнија ствар око „Трамп је фашиста“ аргумента је колико је отрцан. Ово урлање „ф-речи“ на политичаре који нам се не допадају дешава се годинама. Исто је гооврено за Никсона, Регана, Тачерову. Деценијама либерали и левичари досађују са тим. Амерички троцкиста Џорџ Лаван Вајсман рекао је још 1969. да „су либерали и већина

оних који се сматрају марксистима криви за олаку употребу речи фашизам“. Користе је као придев против десничара које посебно презиру, рекао је. Џорџ Орвел је приметио сличну претерану употребу и употребу са нераздељивим ове речи још 1944. када је фашизам свакако постојао. Позивао је левичаре и друге да обазриво користе ту реч.

Вајсман и Орвел би били престрављени „фашистоманијом“ у 2017. години. Нема обазривости. Орвел се бринуо да ће реч изгубити „последњи траг значења“ уколико људи наставе да инсистирају на томе да је употребе против сваког ко им се не свиђа. Реч се тренутно користи неисторијски и са непромишљеношћу која узбуђује. И међу вишим ешалонима друштва, не само међу неугледним протестантима и онлајн ударачима.

Кантарберијски надбискуп је рекао да је Трамп део „фашистичке традиције“. Принц Чарлс је врло забринут због повратка атмосфере 30-их година прошлог века и сви знамо шта то значи. „Да, Доналд Трамп је фашиста“, каже „Њу Рипаблик“, часопис који је некад себе сматрао гласом разума међу параноидним стилем америчког политичког живота. Сада – сви су параноични. Сви свугде виде фашисте.

У последњим недељама корозија значења „фашизма“ о којој су Орвел и Вајсман бринули интензивирала се до забрињавајућих размера. Изгледа да сведочимо распаду историјских категорија, одвајању политичког речника од разума; дубинског расцепа између историјског искуства и политичког израза. То што људи отворено говоре о повратку 30-их година – као да је та деценија некаква плутајућа ствар или став пре него одређен момент у историји – показује колико је идеја фашизма постала бесмислена. Људе прогоне 1930-те – помодрели смо од „врло узнемирујућих ехоа тих мрачних дана“, каже Принц Чарлс – што више сведочи о њиховој моралној дестабилизацији и политичком нередом који осећају, него о било каквом повратку фашизма.

Ово је најизраженије међу политичком класом. То је њихов осећај да су „нападнути“, силазној путањи њихове технократске, судијске, „на – доказима –

засновано“ ауторитета над друштвом које одлучно прати политичке потресе Брежита и Трампа, што их је навело да оживе фашистичку грозницу. Све-присутност те речи мање нам говори о повратку фашистичког терора, колико о страху политичких класа у светлу последњих политичких дешавања.

Стабилност, или застој технократске ере са њеним непријатељством и према идеологији и према променама, довео је неке до тога да све политичаре, чак и политику саму, виде узнемирујуће и застрашујуће. Једна од последица технократије је да је оголила људе, особито утицајне људе, од значења политике, од самог језика политике, од сваке способности да разумеју реч политички и да разумеју да је политика борба или узајамно дејство интереса који се такмиче, а не, као што су замишљали, управљање процесом осигурања релативно редовног одржавања друштвеног и бирократског живота. Они су потпуно неприпремљени за политику, и повратак политике и врло политичке изјаве Брежита и Трампа убедио их је да се суочавају не само са политичким изазовима, већ да је читава њихова каста широм света и само њихово постојање доведено у питање.

Пензионисавши се из политичког живота, одре-кавши се политичког језика, повукавши се из сфере идеологије у комфорну зону експертизе и технократије, сада им недостаје политичких ресурса да изађу на крај са променом и чак да је разумеју. И тако сада виде терор и ужас – и фашизам – тамо где су, у ствари, само политичка конфронтација и револт; тамо где је, једноставно, простор политике.

Није случајно што су ехнократске елите посегле за фашистичким спектром да опишу скорашње до-гађаје, или у најмању руку да изразе свој страх од њих. Јер је, у основи, искуство фашизма убедило већину политичких класа у Европи да је потребно изоловати политичке процесе од популарног и јавног мњења. Ове елите извукле су непогрешиво погрешну лекцију из искуства 1930-их и 40-их: не да је опасно концентрисати моћ, милитаризовати државу и избегавати закон и слободу, већ да су осећања обичних људи и њихова очита потреба за ауторитаризмом били лоше смештени у политички животидаби произвели само још ужаса у нацистичком стилу. И тако је у послератном периоду политика постала спутанија, више одвојена од обичног чо-века. Видели смо раст судијских интервенција у доношењу политичких одлука, полуправне извршне органе, нове врсте провера и односа, и, наравно, ЕУ: најјаснију манифестацију жеље послератовских елита да одвоје политику од руље.

Развевши политику од јавног мњења као вид спречавања претпостављених фашистичких скло-ности маса, није изненађујуће што политичка класа гледа недавне покушаје јавности да преузме контролу спајајући мишљење и демократију као

повратак фашизма. Њихов највећи страх је да је по-клопац који су ставили на латентни фашизам маса, на њихово одвајање од политичке машинерије, да је тај поклопац – подигнут. Вриште „фашизам“, јер виде фашизам у нама, обичним људима. Стога оптужба за фашизам представља дубоко непријатељство према слободи као таквој и према народу. Потпуни је елитизам видети фашизам у новој политици. Зато најелитније секције друштва – надбискупи, принчеви, шефови глобалних институција – предњаче у грозничавој глади за фашизмом.

И, наравно, то што они описују као „фашизам“ – Брежит, људи који брину због имиграције, Трамп – није ни близу томе. Ове ствари му чак нису ни близу. Као што је Вајсман расправљао, чак и „диктаторство, масовна хистерија, антисемитизам, моћ безобзирне пропаганде, хинотички ефекат врсног говорника на масе, и тако даље“ не чине неминовно фашизам. Фашизам, рекао је, је нешто друго, нешто више од свега тога. Фашизам, у основи, је масовни паравојни покрет који спречава нормалну политику и нор-мално стање државе у ком та политика и државно устројство не могу изаћи на крај са претњом са којом се суочавају, првенствено претњом насилне револуције или организованог агитирања.

Као што рекао Троцки, фашизам се дешава када се полицијски и војни ресурси друштва и његови парламентарни процеси више нису довољни да држе друштво у равнотежи. У таквим околностима, као што се најочитије десило у Италији и Немачкој, управљачи друштва се уклањају или гурају у први план масовни насилни покрет створен да уништи претећу силу. Фашизам, у основи, је када друштво у кризи дозволи благи грађански или рат класа као средство сопствене стабилизације у дужем периоду.

Фашистички покрет је сачињен од „луппен-буржоазије и банди декласираног и деморалисаног луппен-пролетаријата“ у живописној и одсечној фрази Троцког. Доведене до „очаја и грознице“, ове масе, парамилитарни делови друштва окрећу се против „уништитељских радничких“ покрета и, наравно, спроводе антисемитска дивљаштва. Послед-ница је да је „створен административни систем који продире дубоко у масе и служи да заустави независну кристализацију пролетеријата – отуда је сама суштина фашизма“, каже Троцки.

Отуда су они који кажу: „Знаете, нацисти су били левичари“ потпуно у криву. У основи, фашизам пре-дставља насилно довођење у ред одређених слојева друштва како би на крају била сломљена левица и радничка класа. Да, нацисти су користили одређене социјалистичке термине, чак су се називали и Национал – социјалистичка партија немачког радног народа. Али, као што Троцки каже, то су само била средства за грађење масовног покрета. Фашистички лидери користе велику количину социјалистичке демагогије, каже он, јер је то неопходно за стварање

масовног покрета.

Ништа томе чак ни слично не постоји данас.

Ниједан од услова или група које чине фашизам и чине га различитим од мржње, демагогије и чак од диктаторства не постоји у Европи и САД у 2017. години. Не постоје моћни раднички покрети који би представљали претњу стабилности капитализма и морају бити уништени. Не постоји наоружана лумпенбуржоазија навођена ка грађанском или класном рату као средству „уништења“ већег броја њихових суграђана. Људи – па, обични људи – нису увучени у грозницу. Уистину, стрпљење гласача за Брегзит и Трампа суочених са беспризорним клеветањем је оно што задивљује.

Фантазија је тврдити да се фашизам вратио. То је фантазија која открива. Кад политичке и медијске елите говоре о фашизму данас, оно што откривају је страх. Страх од прималне, непредвидљиве масе људи. Страх непровереног јавног мњења. Страх од онога што виде као ауторитарни импулс оних ван њиховог друштвеног и бирократског круга. Страх

од латентног фашизма, како они виде, уобичајених прималаца нацистички затамњене Европе или средње Америке којима недостају интелектуалне и моралне способности да се одупру демагогији. Као што је написао један колумниста, данашњи „фашистички стил“ политичара није толико креација злих лидера, колико опасних маса. „Компулсивни лажови не би требало да вас плаше“, каже он. „Компулсивни верници, с друге стране: они би требало да вас плаше.“

Укратко, не они који воде, већ вођени; не држава, већ људи. Ово је, најтачније, оно што их ужасава. На ово тачно мисле кад кажу „фашизам“. Мисле на мене, на вас, на обичне људе; људе који су се усудили да кажу да хоће да утичу на политику опет након година хибернације.

Кад кажу фашизам – мисле демократија.

Брендон О` Нил је уредник интернет магазина „Spiked online“.

ВЛАДИМИР ВИНИКОВ

БЛЕФИРАЊЕ НА АМЕРИЧКИ НАЧИН: ЗАШТО ЈЕ ГЛАВНИ ЧОВЕК ЕХХОНМОБИЛ ДАРЕН ВУДС ДОЛАЗИО У МОСКВУ

Фонд породице Рокфелер (Rockefeller Family Fund, RFF) је 11 марта изненадио цео свет, објавивши о свом изласку из угледног енергетике, оптужујући ЕххонМобил за «глобалну еколошку неодговорност», која је наводно изазвала климатске промене, укључујући и отапање леда на Арктику и Антарктику.

Изгледа да ће ова ствар бити озбиљнија не само од Гетеовог «Фауста», него и од Гогољеве «Приповетке о томе, како су се посвађали Иван Иванович и Иван Никифорович». Како је још код Николаја Васиљевича било: «Ја сам те родио — ја ћу те и убити!»?

ЕххонМобил — једна (и највећа) од 38 компанија, основана је далеке 1911. године као резултат принудне, по одлуци Врховног суда САД, поделе Рокфелерове Standard Oil, односно њена директна наследница. Какав обрт!

Због чега би одједном пчеле кренуле против меда?

Имена, датуми, долари

Па, добро, бивши извршни директор ЕххонМобил **Рекс Тилерсон** постављен је на место Државног секретара САД у администрацији **Доналда Трампа**. У реду, његов наследник **Дарен Вудс** 9 марта је допутовао у Москву, где се састао са председником

Руске Федерације **Владимиром Путином**, а такође и са министром енергетике РФ **Александром Новаком** и директором руског нафтног гиганта «Роснефт» **Игором Сечином**... А шта ту није на месту? За шта теретите „Вањку Морозова“, који није низашта крив?

Или — крив је?..

Вероватно треба напоменути да званична информација о састанку Путина с Вудсом на сајту kremlin.ru до сада још није објављена, мада је сама чињеница састанка и састав учесника био потврђен од стране секретара за штампу руског председника **Дмитрија Пескова**.

Али очигледно да је истовремено Трамп, дошавши на власт, био на страни исте те ЕххонМобил, и не само да је потписао одлуку о обнављању изградње нафтовода Keystone XL и DAPL, него је такође дозволио истраживање и експлоатацију нафтних и гасних налазишта у акваторији Мексичког залива укупне површине 295,4 хиљада кв. км.

По мишљењу већине стручњака, то до краја године може довести до пада светских цена на «црно злато» до нивоа 25 – 30 долара за барел. Уз јасне последице по светску привреду у целини и директно по буџет Руске Федерације.

Треба напоменути да је 2016. године Русија произвела 547,5 милиона тона, а извезла 254,77 милиона тона нафте — званично на износ од 73,77 милијарди долара, или око 290 долара за тону уместо «предвиђених» 168,15 милијарди долара, при званичној просечној годишњој цени од 41,2 долара за барел. Производња гаса је износила 555 милијарди кубних метара, а извоз — 198,7 милијарди кубних метара у износу од 31,28 милијарди долара.

Такође да напоменемо, да су 30 новембра 2016. године државе ОПЕК постигле споразум о замрзавању производње нафте, а практично одмах после тога, 8. децембра 2016. године, било је објављено о продаји 19,5% акција «Росњефта» у износу од 10,5 милијарди евра у корист Qatar Investment Authority и швајцарске компаније Glencore.

Блефирање на амерички начин?

Цео тај калејдоскоп догађаја слаже се у сасвим одређену слику, ако се претпостави да је америчким енергетским компанијама потребно да контролишу руску нафту и гас. И то да контрола буде што пре и што већа.

Не сме се искључити, да је Вудс дошао у Кремаљ са конкретним предлозима управо тим поводом. Ради боље убедљивости они су били «аранжирани» одлукама Трампа о проширењу производње на приобаљу Мексичког залива, обнављањем производње из шкриљаца и изненадним, али врло погодним угљеводоничним «фе» из фонда породице Рокфелер.

Наравно, то нису те понуде од којих се не сме одустати: војна моћ САД данас не изгледа толико убедљиво као пре само две-три године. Али елемент финансијских, информативних и других уцена (нећемо заборавити низ изненадних смртних случајева и чак убиства високих руских дипломата) овде без сумње присуствује: Руси, ајде продајте вашу нафтну производњу, док још има купаца, иначе ћете ускоро морати доплаћивати да је неко купи...

Америчко блефирање? Ако изоставимо из разматрања скоро нулту вероватноћу проналаска неких нових суперефикасних енергетских технологија, алтернативних угљеводоничним, — например, «хладне термонуклеарке» — онда је то несумњиво блефирање.

При томе, скоро са нултим тактичким ризиком по блефирајућу страну: ако успе — фантастично, добићемо реалне активе, ако не успе — ништа страшно, прећи ћемо на следећу превару, реално ћемо обарати цену нафте. Може ти се, када имаш «у џепу» — штампач долара, у сличним играма «на измарање» не можеш изгубити.

Усуштини, стратешки овакво понашање је наравно губитничко. Поларни лед ће им бити неопходан, пчеле против меда, Рокфелери против нафте...

Кад једном слажеш, ко ће ти даље веровати?

Преузето са Федеральное агентство новостей:
www.riafan.ru

Превод за „Искру“: Ф.Костић

НОВОВИДЕЛО

НИШТА СМО БЕЗ СНАГЕ ДУХА!

ЦИА У ВАШОЈ ДНЕВНОЈ СОБИ

Трагичне и основане сумње да живимо у друштву најсличнијем Орвеловом „Великом брату“ добиле су своју неопозиву потврду. Један од сајбер агената ЦИА, мучен савешћу, дао је увид Викиликсу у досад најобимнију документацију виртуелног прислушкивања и крађе приватности у коју је ЦИА умешана широм света...

Саопштење за јавност

Данас, 07. марта 2017., Викиликс почиње нову серију процурелих информација из Централне обавештајне организације (ЦИА). Шифрованог назива „Свод 7“, то је највеће икада објављивање поверљивих докумената Агенције.

Први део серије, „Година нулта“, садржи 8761 документ и фајл из изоловане, високо обезбеђене мреже унутар ЦИА Центра за вештачку интелигенцију у Ланглију, Вирџинија. Прати уводно обелодањивање прошломесечног праћења француских политичких партија и кандидата уочи председничких избора 2012. године.

Недавно, ЦИА је изгубила контролу над највећим делом оружја за хаковање укључујући злонамерне програме, вирусе, тројанце, коришћена оружја „нултог дана“, даљинску контролу злонамерних програма и повезаном документацијом. Ова изузетна колекција, која се односи на неколико стотина милиона линија кода, даје ономе ко га поседује читав потенцијал за хаковање ЦИА. Архива је, изгледа, кружила међу бивши владиним хакерима и њиховим сарадницима, од којих је један дозволио Викиликсу увид.

„Година нулта“ укључује поље упутстава тајног глобалног програма за хаковање ЦИА, његов арсенал злонамерних програма и туце оружја „нултог дана“ против широког спектра производа компанија у САД и Европи, укључујући Apple’s iPhone, Google’s Android and Microsoft’s Windows, укључујући чак и Самсунг телевизоре који су претворени у скривене микрофоне.

Од 2001. ЦИА је добила политичку и буџетску предност над Националном безбедносном агенцијом САД. ЦИА се нашла у ситуацији да гради не само своју сада озлоглашену флоту дрона, већ и другу, врло различиту врсту тајне, широм света распрострањене силе – сасптивног батаљона хакера.

Агенцијина хакерска дивизија ослободила се одавања често контраверзних операција НСА (њеном главном бироократском ривалу) и повукла линију према њеним хакерским капацитетима. До краја 2016. хакерска дивизија ЦИА, која је фор-

мално потпадала под агенцијин Центар за вештачку интелигенцију (ЦЦИ), имала је преко 5000 корисника и произвела више од хиљаду система за хаковање, тројанаца, вируса и другог злонамерног компјутерског „наоружања“. Скала преузимања ЦИА је толика да су до 2016. њени хакери произвели више кодова него што се користи да би функционисао Фејсбук. ЦИА је, у ствари, створила „своју НСА“ са још мање одговорности и без јавног надзора на који начин такво буџетско трошење да би се дуплирали капацитета ривала може бити оправдано.

У изјави Викиликсу, извор је навео детаљно образложио питања о којима ОДМАХ мора бити покренута јавна дебата, која би укључивала и расправу о томе да ли је ЦИА својим хакерским капацитетима прекорачила овлашћења и о јавном надзору над радом агенције. Извор жели да покрене јавну дебату о сигурности, производњи, употреби, продаји и јавној контроли сајбернаоружања.

Када се једно једино сајбернаоружање изгуби, оно се у трену може раширити по свету и бити употребљено од стране ривалских држава, сајбер мафије и хакера аматера.

Џулијан Асанж, уредник Викиликса изјавио је да „постоји изузетан ризик у развоју сајбер наоружања. Могу се направити поређења неконтролисане производње таквог оружја високе тржишне вредности које је тешко контролисати са глобалном трговином оружја. Али, значај „Нулте године“ далеко је већи од избора између сајбер рата или мира. Ово откриће је изузетно и са политичког, правног и форензичког аспекта.

Викиликс је пажљиво објавио „Годину нулту“ објавивши значајан део документације ЦИА избегаваши дистрибуцију „напуњеног“ сајбернаоружања док се не постигне консензус о технолошкој и политичкој природи програма ЦИА и како такво „наоружање“ анализирати, разоружати и објавити.

Викиликс је такође одлучио да редигује и анонимизира неке информације које би откриле идентитет у „Нултој години“ за дубљу анализу. Ова редиговања укључују десетине хиљада мета ЦИА и нападнутих машина у Латинској Америци, Европи и САД. Док смо свесни несавршености резултата било ког одабраног приступа, остајемо посвећени нашем моделу објављивања и примећујемо да број објављених страница у првом делу „Свода 7“ („Нулта година“) већ превазилази укупан број открића у прве три године цурења из НСА Едварда Сноудена.

Анализа

Злонамерни програми ЦИА гађају *iPhone, Android, smart TV* - е

Злонамерне програме ЦИА и оруђа за хаковање направила је ЕДГ (Група за развој инжињеринга) задужена за развој софтвера у оквиру ЦЦИ (Центра за вештачку интелигенцију), одељења ДДИ (Директората за дигиталне иновације) у оквиру ЦИА. ДДИ је један од пет главних директората ЦИА.

ЕДГ је одговоран за развој, тестирање и оперативну подршку свих тајних, искоришћавајућих, злонамерних убацивања садржаја, тројанаца, вируса и свих других злонамерних програма које ЦИА користи у тајним операцијама широм света.

Растућа софистицираност техника прислушкивања повлачи паралеле са Орвеловом 1984, али „Уплакани анђео“, који је развио Огранак за уграђене уређаје (ЕДБ) који пустоши паметне телевизоре претварајући их у микрофоне је сигурно најочитији пример.

Напад на Самсунгове паметне телевизоре урађен је у сарадњи са британском МИ5/БТСС.

ПО ЗАРАЗИ, „УПЛАКАНИ АНЂЕО“ ПОСТАВЉА ГАЂАНИ ТВ У „ЛАЖНО ИСКЉУЧЕНО“ СТАЊЕ, ТАКО ДА ВЛАСНИК ВЕРУЈЕ ДА МУ ЈЕ ТЕЛЕВИЗОР ИСКЉУЧЕН ДОК ОН, У СТВАРИ, ИТЕКАКО РАДИ.

У „ЛАЖНО ИСКЉУЧЕНОМ“ СТАЊУ ТВ РАДИ КАО „БУБИЦА“ СНИМАЈУЋИ РАЗГОВОРЕ У СОБИ И ШАЉУЋИ ИХ ПРЕКО ИНТЕРНЕТА НА ТАЈНИ ЦИА СЕРВЕР.

Од октобра 2014. ЦИА такође тражи начин „заразе“ система за управљање који користе модерна возила и камиони. Сврха такве контроле није наведена, али би омогућила ЦИА да изведе скоро неоткриве атентате.

Одељење за мобилне уређаје (МДБ) извело је бројне даљинске нападе како би контролисало омиљене „смарт – телефоне“. Заражени телефони усмеравају се да шаљу ЦИА корисничку геолокацију, аудио и писану комуникацију као и да тајно укључују камеру и микрофон на телефону.

Упркос малом уделу (14,5%) на глобалном тржишту паметних телефона у 2016., специјализовано одељење ЦИА за мобилне телефоне произвело је злонамерни програм да зарази, контролише и извлачи податке са Ајфона и других производа Епла који користе иОС систем, укључујући Ајпод. Арсенал ЦИА укључује бројне локалне и даљинске „нулти дан“ програме развијене од ЦИА или добављене од ГЦХК, НСА, ФБИ или поручене од великих произвођача сајбер оружја као што је Бејтшоп. Несразмерни фокус на иОС може бити објашњен његовом популарношћу међу друштвеном, политичком, дипломатском и пословном елитом.

Слична јединица гађа Гуглов Андроид који покреће већину светских паметних телефона (85%) укључујући Самсунг, ХТЦ и Сони. Милијарду и 15

милиона Андроид телефона продато је прошле године. „Нулта година“ показује да од 2016. ЦИА има 24 „наоружана“ Андроид „Нулта дана“ које је сама развила и набавила од произвођача сајбер наоружања као што су ГЦХК, НСА и други.

Ове технике дозвољавају ЦИА да превазиђе заштиту енкрипције коју имају WhatsApp, Signal, Telegram, Wiebo, Confide and Cloackman хакујући „паметне“ телефоне које покрећу и прикупљајући аудио и саобраћај порука пре него што се енкрипција примени.

Злонамерни програми ЦИА гађају *Windows, OSx, Linux*, рутере

ЦИА такође улаже знатан напор да зарази и контролише кориснике Мајкрософт Виндоуза са злонамерним програмима. Ово укључује вишеструке локалне и даљински контролисане наоружане „нулте дане“, „ер гап“ вирусе као што је „Хамер дрил“ који инфицира софтвер дистрибуиран на компакт и ДВД дисковима, преносиве УСБ уређаје, системе за скривање података у сликама или тајним просторима на диску („Брутал Кенгару“) и омогућавају наставак заразе.

Многи од ових напада вирусима изведени су заједно са Одељењем аутоматских импланта ЦИА (АИБ), који је развио неколико система за аутоматску заразу и контролу злонамерних програма ЦИА, као што су „Убица“ и „Медуза“.

Нападе на инфраструктуру Интернета и сервере мреже ради Одељење за мрежне уређаје (НДБ).

ЦИА је развила аутоматизоване вишеплатформске нападе злонамерним програмима и системе контроле који покривају Windows, Mac OS X, Solaris, Linux и друге, као што су ЕДБ-ијев „Хајв“ и сродне „Cutthroat“ and „Swindle“ алатке које су описане у одељку са примерима овог извештаја.

„Нагомилане“ рањивости ЦИА („нулти дан“)

У светлу објава Едварда Сноудена о НСА, технолошка индустрија САД осигурала је обећање Обаине администрације да ће извршиоци обелоданити на трајној бази – пре него нагомилано – озбиљне рањивости, мане, вирусе или „нулте дане“ руководству Епла, Гугла, Мајкрософта и другим произвођачима са територије САД.

Озбиљне рањивости неоткривене произвођачима стваљају под озбиљан ризик становништво и важну инфраструктуру под ризик од напада страних обавештајних организација или сајбер криминалаца који независно открију или чују гласине о рањивости. Ако ЦИА може да их открије, могу и они.

Обећање Владе САД о „правичности истраживања рањивости“ дошло је као плод озбиљног лобирања технолошких компанија у САД, које ризикују да изгубе свој удео глобалног тржишта због стварних и

пронађених скривених рањивости. Влада је обећала да ће обавештавати о свим откривеним рањивостима континуирано како буду откриване.

„Година нулта“ показује да је ЦИА прекршила обавезе које је Обамина администрација преузела. Многе рањивости коришћене у сајбер арсеналу ЦИА су прожете и неке већ можда и откривене од ривалских обавештајних агенција или сајбер криминалаца.

Као пример, специфични злонамерни програм откривен у „Години нултој“ способан је да продре и контролише и Андроид телефоне и Ајфон софтвере који воде или су водили Председничке Твитер налоге.

ЦИА напада овај софтвер користећи неоткривене безбедносне рањивости („нулте дане“) које поседује, али ако ЦИА може да хакује те телефоне онда може свако ко је посумњао или открио рањивост. Докле год ЦИА крије рањивости од Епла и Гугла рањивости неће бити отклоњене и телефони ће остати рањиви.

Исте рањивости постоје за становништво, укључујући Кабинет Председника, Конгрес, врхунске директоре, администраторе мрежа, безбедносне официре и инжењере. Кријући ове информације од произвођача као што су Епл и Гугл, ЦИА обезбеђује да их свако може хаковати и ризик остављања сваког подложног хаковању.

Програми „сајбер рата“ су

озбиљно подложни кријумчарању

Сајбер оружје је тешко држати под ефикасном контролом.

Док је нуклеарно кријумчарење стављено под контролу по цену огромних трошкова и видљивом инфраструктуром укљученом у склапању довољне физионог материјала за стварање критичне нуклеарне масе, јендом развијено сајбер оружје тешко је држати под контролом. Сајбер оружје су у ствари компјутерски програми који се могу хаковати као било који пошто су састављени од информација које је лако копирати без спољних трошкова.

Обезбеђивање таквог оружја је особито тешко пошто исти људи који га развијају и употребљавају имају вештине да извуку копије без остављања трага – понекад користећи оружје против организација за које раде. У исто време, уговарачи и компаније које дођу до таквих оружја користе их понекад за своје сврхе, обезбеђујући предност над такмацима у продаји услуга хаковања.

У последње три године безбедносни сектор САД, који се састоји од агенција као што су ЦИА и НСА и њихових извођача, као што је Буз Алана Хамилтон, биле су изложене серији извлачења података које су извели њихови радници.

Велики број припадника обавештајне заједнице, иако јавно неименован, ухапшен је или је предмет истраге савезних органа у одвојеним инцидентима.

Највидљивије, Федерално тужилаштво је 8. фебруара ове године оптужило Харолда Мартина III по 20 тачака за одавање поверљивих информација. Министарство правде је обавестило да је запленило неких 50 хиљада гигабајта од Харолда Мартина III које је преузео ит тајних програма НСА и ЦИА, укључујући изворне кодове за бројна оружја хаковања.

Једном када је сајбер оружје изгубљено, може се проширити светом у секунди и бити коришћено од отпаничких држава, сајбер мафије и хакера аматера.

Конзулат САД у Франкфурту је тајна база хакера ЦИА

Као додаток операцијама у Ленглију, ЦИА користи конзулат САД у Франкфурту као тајну базу за хакере који покривају Европу, Блиски Исток и Африку.

Хакерима ЦИА који оперишу у франкфуртском конзулату („Центар за вештачку интелигенцију за Европу“ или ЦЦИЕ) дати су дипломатски (црни) пасоши и покриће Стејт департамента. Инструкције хакерима чине напоре немачке контраобавештајне службе недовољним: „Прођите кроз немачке власти, јер имате покриће и све што они раде је да вам ударе печат у пасош.“

Ваша покривајућа прича (за ово путовање)

Q: Зашто сте овде?

A: Техничка подршка Конзулату.

Две раније Викиликсове публикације дају даље детаље приступа ЦИА домаћим властима и пратеће безбедносне процедуре. Једном у Франкфурту, хакери ЦИА могу путовати без граничне контроле кроз 25 европских земаља које су део шемгенске зоне отворених граница – укључујући Француску, Италију и Швајцарску.

Један део метода електронских напада ЦИА дизајниран је за напад из физичке близине. Ове методе у стању су да пробију високо обезбеђене мреже које нису повезане на Интернет, као што је база података полицијских досијеа. У овим слу-чајевима, официр ЦИА, агент или агент блиске службе ради под инструкцијама и физички се уба-цује у место напада. Нападач има УСБ који садржи злонамерни програм који је ЦИА развила за ову сврху и који убацује у циљани рачунар. Нападач потом зарази рачунар и извуче поверљиве податке на преносиву меморију. На пример, систем за напад „Пријатан обед“ који је ЦИА развила пружа 24 „мамац апликације“ на располагању шпијунима које ЦИА користи. Према сведоцима, шпијун се претвара да користи програм који показује видео снимке (нпр. ВЛЦ), приказује слајдове (Прези), игра компјутерску игрицу (Брејкаут 2, 2048.) или користи лажни вирус скенер (Касперски, МекАфи, Софос). Али, док је лажна апликација на екрану, систем испод ње је аутоматски заражен и опљачкан.

Како је ЦИА драматично повећала ризик од кријумчарења

У ономе што је можда најзапањујући обавештајни циљ икад постављен, ЦИА је направила режим класификације у ком највреднији делови „Свода 7“ – наоружани злонамерни програми (импланти и нулти дани), прислушкивачи (ЛП) и системи за команду и контролу (Ц2) – агенција има мало легалних средстава поврата.

ЦИА је са ових система скинула тајност.

То што је ЦИА одабрала да учини јавним свој сајберарсенал говори како концепти развијени за војну употребу не прелазе лако на поље сајбер рата.

Да би напала своје мете, ЦИА обично тражи да импланти комуницирају са контролним програмима преко Интернета. Да су импланти, системи за команду и контролу и прислушкивачки софтвери означени као тајни, онда би официри ЦИА могли бити тужени или отпуштени због кршења закона који бране стављање поверљивих информација на Интернет. Стога је ЦИА учинила јавним највећи део својих шпијунских/ратних кодова. Влада САД такође не може да заштити ауторска права због уставних ограничења. Ово значи да произвођачи сајбер оружја и компјутерски хакери могу слободно „пиратизовати“ ова оружја уколико их се домогну. ЦИА мора да се првенствено усресреди на заваривање да би заштитили своје тајне програме.

Уобичајено наоружање као што су ракете могу бити испалене на непријатеља (чак и у необезбеђену област). Вероватноћа бојевог удара са метом разара и поверљиве делове. Отуда војно особље не крши правила поверљивости користећи борбену технику

са поверљивим деловима. Она ће вероватно експлодирати. Уколико се то не деси, то није била намера корисника.

Током протекле деценије хакерске операције САД биле су одеване у војни жаргон како би ушле у финансијске токове Министарства одбране. На пример, покушане „инекције злонамерних програма“ (уобичајени речник) или „убацивање импланта“ (речник НСА) називани су „пуцњи“ као да се оружје испалује. Како било, аналогија је упитна.

За разлику од метака, бомби или ракета, већи злонамерних програма ЦИА је дизајнирана да живи данима или чак годинама пошто погоди мету. Злонамерни програми ЦИА не експлодирају или ударају, већ трајно инфицирају мету. Да би циљани уређај заразио, копије вируса морају бити убачене у њега чиме се мети даје поседовање програма. Да би се подаци извукли у ЦИА или сачекале даље инструкције, злонамерни програм мора комуницирати са системима за команду и контролу (Ц2) који су смештени на серверима повезаним са Интернетом. Међутим, на таквим серверима није дозвољено држати поверљиве информације, тако да је и са система за команду скинута ознака тајности.

Успешан напад на циљани компјутер сличнији је серији манипулација капиталом током непријатељског преузимања компаније или пажљивом ширењу гласина да би се успоставила контрола над руководством организације него ватреној паљби. Уколико и постоји војна аналогија која се може направити, инфицирање мете је можда најсличније извођењу читаве серије војних маневара на непријатељској територији укључујући осматрање, инфилтрацију, окупацију и експлоатацију.

Превод за „Искру“: Д.С.

Са радошћу ћемо примити све Ваше предлоге како „Искра“ може бити боља, текстове које желите да објавите. Адреса електронске поште на коју се можете обратити је:
urednik.iskra@gmail.com

ПУТОВАЊЕ У ПОРТУГАЛ

Настављамо са објављивањем извода из књиге „Путовање у Португал“ најпознатијег светског стручњака у области компаративне религије Мирче Елијадеа који је током Другог светског рата службовао у румунској амбасади у Лисабону. Објављујемо – колико нам је познато по први пут на српском језику – његово сведочење о владавини Антонија Салазара у тој земљи која је током Другог светског рата била војно неутрална.

28 April 1940.

Велике јавне демонстрације у Салазарову част. Са тешкоћом се пробијам, сат и по пре заказаног времена, на Праџа de Comercio. Имам место на балкону поред министра финансија, на трећем спрату. Океан глава на тргу. Огроман број деце и младих људи. Неколико сати без престанка, различите врсте почасне паљбе са земље и реке. Присећам се у том трену Лондона.

У 6 часова Салазар се појављује.

Читава маса еруптира од одушевљења. Са потешкоћом, нагињући се преко ограде, успевам да му видим профил. Носи једноставно, сиво поподневно одело и смеје се поздрављајући руком, намерно, без покрета. Када се појавио, просуте су корпе ружиних латица, црвених и жутих одгоре. Приметио сам касније, када је младић говорио са платформе на средини трга, да се Салзар замишљено игра са неколико латица које су преостале на оградџи. Гледао сам га док је говорио. Читао је, довољно топло али без саосећања, у интервалима подижићи поглед са папира и гледајући вреву. Подизао је леву руку пажљиво. Глас му ниједном није задрхтао. На крају говора, када су окупљени аплаudirали, наклонио је главу, смејући се. Изгледало је као да је пропустио да буде свестан преплављујућег, моћног осећаја под његовим ногама. У сваком случају, није био њихов заробљеник; та помисао му се ни случајно није поткрала.

30 April 1940.

Свечаност поводом предаје акредитивних писама новог министра, Јураскуа. Прва којој сам присуствовао. Агонија облачења у сако и свечану кошуљу коју сам купио тог фаталног јутра (описано у писму Нини са детаљима руте од Авиза до председничке палате). Праћен моторизованим јединицама. Био сам у првим колима са Антохијем и Нортоном из Протокола. Забављен тиме што сам једини без војних ознака – сем Салазара, разуме се, који прихвата сваку врсту ордења, али ниједан не носи. Сцена у Палати: стари генерал Кормона, предострожни председник који је, сагласно румунском обичају, уместо да убије

Салазара, учинио га диктатором Португала, саслушао је резигнирано Јураскуово писмо, климајући лагано главом сваки пут кад би чуо реч „Латинство“. Салазар, седећи поред њега у викторијанском капуту, изгледао је изузетно скроман, као да је једна од председникових секретарица. Слушао је без икакве видне тензије, не истичући своје присуство. Учинило ми се да га више занима Јураскуов израз лица. Сада сам могао јасно да му видим очи. Не сјаје, нити севају или узнемирују – али пролазе директно кроз вас без непријатељства. Жао ми јер га нисам чуо да прича. Министар нас је представио Кармони. О мени је рекао: „Један од наших талентованих писаца“. Чини ми се да стари џентлмен не чује добро. Стално је понављао: “Merci, merci.”

22 June 1941.

Био сам на Гуинехо плажи, кад ми је Нина јавила за наш улазак у рат против совјетске Русије. Испрва сам чуо само за нас и Финце и били смо уплашени; веровали смо да ће нам Немци помоћи, али не отворено. Онда смо сазнали истину да се Рајх уистину бори и смо само део немачког десног крила. Признајем да нисам очекивао овај рат 1941. Веровао сам да ће такозвана руско – немачка сарадња трајати дуже. Ово значи да су Немци схватили да не могу добити рат ове године и да се спремају за дужу борбу. По мом мишљењу, напад је знак слабости немачке стране. Јер, да су били сигурни могли су сломити Енглеску ове године и не би било потребе да нападну Русију; Совјети би, после коначне немачке победе, урадили све што Хитлер тражи. Пре читања Черчиловог говора и тражења шта су Американци рекли, надао сам се (врло слабо, истина) да је можда на руским леђима могуће изградити компромисни мир. Али, видим да моји империјалисти у Лондону завијају како се Руси боре за слободу и мора им се помоћи против хитлерске инвазије. Још једном, како ћудовита етика британског ратовања ми изгледа! Не кажете ништа кад Совјети заузму Бесарабију, балтичке земље, пола Пољске, део Финске – јаучете за Данциговим коридором, а сада помажете Стаљину у име демократије, слободе и хришћанства!?

19 February 1942.

Упознао сам Алфреда Пименту, најученијег човека у Португалу. Изузетна библиотека: 20 000 томова. Глуп. Као дете је. Осећајан, сујетан. Али, пише изузетно. Брзо смо се спријатељили.

7 July 1942.

Синоћ ме назвао Антонио Феро да ме информише да ћу данас бити примљен у посету код Салазара. Био је топао дан, и иако сам почео да тражим такси

око четири, нисам га пронашао до пет. Стигао сам без даха у Палату Сао Бенто, уста сувих од узбуђења – не, јер треба да упознам Салазара, већ зато што сам се плашио да касним. Ужурбано сам се попео степеницама. Батлер ми пита где идем. „Сињор Президенте“. Показује ми степениште у позадини. „Други спрат, десно.“ Овако се улази код диктатора Португала!

На трећем спрату питам неке сенаторе, који ме упућују до Салазарове канцеларије. Одморио сам два минута у пријемној канцеларији и тражио чашу воде како бих могао да говорим. Салазар још увек није завршио са пријемом управитеља колонија. Потом сам ушао унутра, и он ме лично дочекао на вратима изговарајући моје име врло прецизно.

Скромна канцеларија са великим дрвеним столом, гомилама папира; са леве стране мало постоље за телефон. Док разговара са мном, Салазар повремено помера телефон. Ово су му једини покрети. Мање је ригидан, гледан изблиза. Док слуша, жмирка и лице му се осветли, емитујући велику љубазност. Постоји нешто искрено, свеже, девичански, у овом тако лепо исклесаном лицу и тако мужевно. Очи су му влажне, осенчене и делује као да вас гледају са велике удаљености; сада и онда његово зурење клизи преко вас, одлазећи преко. Има топао, јединствен глас, другачији од гласа који сам чуо толико пута на радију.

Говори врло течан француски, са португалским акцентом, напипавајући понекад праву реч. Али, ни у ком случају није посрамљен неадекватношћу његове француске конверзације. Слуша са пажњом оно што му говорим. Пита ме шта сам урадио до сада у животу: Индија, Универзитет у Букурешту, књижевност, моја искуства у Португалу. Говорим му о књизи коју сам управо написао и чини се да је изненађен колико историјских информација поседујем. Врло је талентован слушалац, усмеравајући друге изразима лица и гестовима да разраде мисли.

Кад сам му објаснио моје схватање Камија и неограничене могућности асимилације које латински геније носи – слушао је пажљиво и нашао моје идеје добро заснованим, али је вратио разговор на тачку од које сам одлутао. Питао сам га неколико питања на које је врло радо одговорио. Једно од њих: историјски моменат Естадо Ново револуције схваћен је одмах после кушања задње фазе декомпозиције либерално – демократских структура. (Ужасно сам написао ову реченицу, али читалац моје књиге о Салазару знаће на шта сам мислио;п.а.) Да ли је можда истина да је Нова Држава била неизбежна последица тог процеса декомпозиције. Или, другим речима, да ли би се Нова Држава могла реализовати да старе либералнодемократске структуре нису дошле у стање разградње? Да ли би се револуција и Салазар могли десити да Република није знала све своје фазе, од почетног ентузијазма до коначне анархије?

Салазар је одговорио: „Зло није креативно. Једно-

ставна чињеница да нешто нестане, не значи нужно појаву нечег живог на његовом месту. Наравно, историјски моменат је омогућио револуцију, али је није створио. Демократија је ушла у фазу декомпозиције у другим земљама (на пример, случај Француске после њеног пораза), али пошто клице новог друштвеног поретка нису постојале, уследио је распад и небрига, не револуција.“ (Записаћу детаљније ове ствари из разговора са Салазаром касније, у књизи коју ћу објавити.)

Салазар ме пита постоји ли у Румунији морална претходница која би могла спасити земљу после рата, јер би била само спонтана, тотална, парapolитичка организација. Румунски лидери имају велику одговорност, јер би губитак моралне претходнице био озбиљнији чак и од жртава које су поднете. Случај Француске после другог рата, која није знала како да организује овај дух и дозволила је да буде распарчан међу различитим странкама, узроковао је губитак једине могућности за поновно стварање јединства у земљи и резултати су се видели 1940.

Врло снажно верује у елиту. Није нужно да револуцију разуме и подржава маса. Елита је довољна за преображај земље. Маса одговарају на само неколико константи: национални понос, равнотежу, вечни мир, и тако даље – и уколико су поштоване, масе ће пригрлити сваку револуцију. Како велику вредност унутрашња економија земље може имати. Уштеђевина Португалаца, као и њихова велика богатства су сва депоновоана у страним земљама. у моменту међународне кризе и увиђајући да ће ескудо издржати док ће фунта пасти, Португалци су вратили новац у домовину. Португал је једина нација која је профитирала у кризи. Али је немогуће рећи да је то плод „историјског момента“, јер д а није било међународне равнотеже (постигнуте напорима и жртвама), уштеђевина не би била враћена у земљу. Говори и о католицима и о интегралистима.

Посета је била договорена на петнаест минута, али када је секретар ушао да га информише да је време истекло, Салазар је само одмахнуо руком. Секретар је ушао поново кад је прошло сата; исти покрет руком. Коначно, после 55 минута, показао сам знаке нестрпљења и начинио неколико покрета као да ћу устати. Салазар је помало изненада устао, пожелео ми срећан пут и смирено се руковао са мном. Напољу, у чекаоници, затекао сам раздраженог Кастероа: његов пријем је био заказан за пола б...

Превод за „Искру“: Д. Сантрач

СУД НЕДИЋУ

Александар Недић је праунук генерала Милана Недића. Подносилац је захтева за рехабилитацију својих прадедова: Милана и Бошка, Милановог рођеног брата, који је умро у Венецуели 1963. Писмо, којим се обратио „Искри“, част нам је пренети...

Рехабилитацијом генерала Михаиловића српско судство је положило колоквијум. Сада су на реду озбиљнији испити. Нешто што је деценијама било незамисливо, да неко преиспита одлуке „комунистичких“ власти и судова коначно је дошло на ред.

Какав ће исход поступка за рехабилитацију Милана Недића бити, не вреди претпостављати. Коначну оцену ће дати суд. Али огромни успех је остварен већ самом чињеницом да се о Милану Недићу може отворено говорити. Одбацујући окове једнопартијског система Србија се мора припремити и за време у коме ће судови одлучивати о правима свих укључујући и наше неистомишљенике.

Истовремено на политичкој сцени Србије као да се ништа није променило, у главама многих „неокомуниста“ и надаље одзвања Брозова крилатица „Ја ваш суд не признајем, ја признајем само суд своје партије!“. Али чему Закон о рехабилитацији уколико грађани немају право да, уколико сматрају да за то постоји разлог, покрену тај поступак пред судом. Зар је заиста неопходно да се некоме и пре суђења пресуди, као што је то рађено нешто масовније и бруталније 1945-46 године.

Баш због тих који сматрају да о рехабилитацијама више нема шта да се каже јер је злочинцима већ пресуђено, важно је да да „расчистимо“ неке појмове већ у самом старту процеса рехабилитације Милана Недића.

1.- Закон би требало да буде једнак за све и свима би требало омогућити прилику да пред судовима покушају да докажу своја права или невиност.

2.- Комунистички судови за време и непосредно након рата нису судили по уобичајеној процедури и у складу са општеприхваћеним нормама правде и правичности већ по диктату једне партије и једног човека што је довело до масовних прогона политичких неистомишљеника.

3.- Време је да се термин „антифашистичка борба“ сведе на своју реалну меру одвајајући њену идеолошку компоненту борбе два политичка система „фашистичко-нацистичког“ и „комунистичког“ од антиокупаторске борбе. Комунисти, као (вероватно) најактивнији борци против немачког окупатора, покушали су (а добрим делом и успели) да у свести обичних грађана борбу против фаши-нацизма пре-

дставе борбом за комунистичко уређење у коме су сви други осим њих само сарадници наци-фашиста. Комунистичка идеологија не трпи опозицију а најбољи начин да је сатанизују је било повезати је у сваком облику са окупатором и његовом идеологијом. Догађајима у Србији би далеко прикладнији темини био окупација и отпор окупацији. Овако ослобођени идеолошког предзнака ови термини би реално осликали шта се заиста догађало на тлу Србије. Истовремено овако сагледавана ситуација би била враћена у оквире међународног ратног права у коме је окупација фактичко стање са обавезама окупатора и окупираних а термини попут сарадње са окупатором били би прихватљиви и легитимни.

4.- Да би то лакше схватили можда би требало да подсетимо да у савременој подели сарадње са окупатором постоје четири нивоа „сарадње“:

- Први обухвата оне појединце и организације које су пре окупације радиле за интересе будућег агресора, подривале уређење сопствене земље и слабиле његову одбрамбену моћ активно подржавајући непријатеља

- Друга обухвата оне појединце и организације које су након окупације, активно прихватиле да заступају интересе окупатора, помагале му и подржавале га, јачајући његове војне потенцијале радећи против интереса сопственог народа и земље

- Трећа обухвата оне појединце и организације које су након окупације прихватиле да сарађују са окупатором да би олакшале систем окупације и заштитиле сопствени народ и државу од страдања и патњи

- Четврта обухвата оне појединце које је окупација затекла на одређеним дужностима (судије, жандарми...) и који своје дужности настављају да врше и након окупације у интересу свих грађана и чије одговорности за сарадњу нема у правном смислу

Дакле, није свака сарадња са окупатором иста и није свака сарадња, са становишта међународног ратног права, кажњива.

Наравно за комунисте је свака сарадња сем њихове сарадње (пример тзв. „мартовских преговора“) најтеже кривично дело које су они кажњавали смрћу или ређе вишегодишњом робијом. Тако је било могуће да и Тома Максимовић, председник Црвеног крста, завршио као злочинац.

Свођење питања сарадње са окупатором на идеологизирани ниво важно је да би се сагледала и легалност и легитимност. Дакле по Женевској конвенцији из 1907. године регулисана је окупација

и обавезе окупатора и власти на окупираној територији.

Комунистички покрети отпора су били ван правног система одређеног женевским конвенцијама из најмање два разлога: они су себе сматрали делом Црвене армије која није потписала конвенцију и они сами нису поштовали међународно ратно право.

Посебно карактеристичан је однос према заробљеницима. Међународни суд у Нимбергу је расправљао о репресалијама и утврдио да су репресалије легално средство којим се зарађена страна у овом случају окупатор бори против „перфидија“ односно вероломног, нечасног или противзаконитог понашања друге стране. Случај од 2.октобра 1941. године када су борци Другог шумадијско одреда након заробљавања стрељали без разлога 16 заробљених немачких војника је карактеристичан јер је изазвао реакцију немачке команде. Не само да је за овај, по међународном праву недозвољен поступак, наређено стрељање талаца по квоти „100 за једног“ већ је и забрањено немачким јединицама да се предају (што до тада није рађено) јер је процењено да комунисти не поштују међународно право.

Емотивно ми можемо сматрати да сваки немачки војник заслужује смрт, али морали смо бити свесни да оног тренутка када положи оружје непријатељ постаје ратни заробљеник на кога се морају примењивати одредбе међународног ратног права.

И где је ту Милан Недић?

Да би се утврдила нечија заслуга или кривица најпре је потребно анализирати место некога у хијерархијској структури одлучивања и његова овлашћења:

Што личност има већа овлашћења њена је одговорност већа јер својом одлуком може произвести веће последице и за реализацију своје одлуке ангажовати сложенију структуру.

Други ниво је одредити колико је чињење или нечињење имало последице. Преведено на наш језик неопходно је видети колика су била овлашћења Недићеве владе и њега лично и онда у границама тих овлашћења како је рад утицао на окупациони апарат и јачање немачке војне моћи или спровођење одлука немачких власти.

1.- Несумњиво је да су овлашћења Милана Недића и његових органа била мала. Они нису могли доносити никакве одлуке од утицаја на судбину окупиране Србије и њених грађана већ су стављени у улогу пуких извршилаца којима је одређена строга контрола и који су у случају опструкције просто „занемарени“ а окупационе власти су преузимале директу реализацију својих замисли са тешким последицама за становништво Србије.

2.- Недић је своју улогу доживео тако да мере које је окупатор наредио и које би он на било који начин провео, треба да реализује на начин да се

негативни ефекти умање а тамо где то није могуће да се по одлуци окупатора казне, условно речено, „прави кривци“. Дакле, најпре настојати да се сурове мере окупатора избегну или ублаже. Уколико то није могуће, ако је окупатор за акције покрета отпора наредио да се стрељају по 100 припадника Михаиловићевог и партизанског покрета, Недић је сматрао да је праведно, кад ће окупатор већ стрељати предвиђени број да онда треба да буду кажњени заиста припадници ових покрета а не недужни цивили.

Суочен са страдањима хиљада недужних Милан Недић се прихватио улоге да спасе недужне усмеравају талас одмазде на оне, за које је он веровао да су „криви“. Дакле, нити је Недић одредио квоту за репресалије, нити је он наредио стрељања, нити је икога стрељао. Све ово су урадили Немци. Недићеве органи су покушали да кад је окупатор већ донео одлуку да изврши репресалије, те репресалије усмере на оне који имају везе са делима за које окупатор наређује репресалије. У суштини то је у духу међународног ратног права, јер оно баш забрањује да репресалије просторно или персонално буду усмерене на појединце или групе које немају директне везе са повредама међународног ратног права.

Инсистирати данас на кривици Милана Недића значи умањити кривицу стварних злочинаца пресвега Немаца. Седамдесет година након завршетка другог светског рата Немци су постали наши „пријатељи“, од њих зависи наш пут у „светлу будућност“, они су наш најзначајнији економски партнер и политички ментор. Споменици по Мачви и Јадру су зрасли у коров и заборав. Само се идеолошке борбе међу Србима настављају у недоглед на задовољство свих наших душмана. Милану Недићу, одлука суда више није ни важна, она је важна за Србију и све нас. Као дубоко верујући човек, он је пред свог Судију већ изашао.

ЈЕВРЕЈИ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА МИЛАНА НЕДИЋА

Историја људске цивилизације је истовремено историја културних и привредних домета али и историја злочина. У том низу злочина Холокауст представља највећи злочин који је човечнство забележило, не само по размерама и броју жртава већ и по систематичности и окрутности на који начин је овај злочин реализован.

Управо због тога неопходно је утврдити однос појединаца, социјалних и политичких група према овом злочину као мерило њиховог односа према вредностима људске цивилизације. Сви они који су осмислили и реализовали овај злочин трајно су себе искључили из реда цивилизованих појединаца, група али и нација.

Прва ствар коју бисмо морали да констатујемо је да је Холокауст зачет, осмишљен, планиран и реализован од стране органа нацистичке Немачке. То нас доводи до основне полазне тачке у утврђивању одговорности за Холокауст, па и онај почињен на територији окупираних Србије.

Осврћући се на историјску одговорност Милана Недића и органа његове управе на, од Немаца, окупираним подручју Србије ни једног тренутка не смемо заборавити ко је био творац нирнбершких – расних закона, ко је осмислио политику коначног решења „јеврејског питања“, ко је створио органе за реализацију тог плана и ко га је на крају крајева и реализовао, укључујући и покушај уништења трагова тог злочина.

Милан Недић сноси одређену, савременим речником речено, објективну одговорност, јер се у време Холокауста налазио на челу, од Немачких окупационих органа контролисаној, управи. Степен те одговорности може се сагледати тек анализом ангажовања Немачких окупационих власти и овлашћењима које је имала Недићева управа[1]. Биће то посао за судије који разматрају иницијативу за његову рехабилитацију.

За „обичне посматраче“ важно је да унапред знају да колаборација или сарадња са окупатором није једнозначна и јединствена категорија. Савремена наука је дефинисала више нивоа колаборације из којих проистиче и ниво одговорности. Први ниво колаборације је уколико држављанин неке земље пре почетка агресије прихвати циљеве агресора и активно их промовише и подржава у тренутку напада на сопствену земљу.

Када је Милан Недић у питању постоје јасни докази да он не припада овој категорији сарадника окупатора. Други ниво колаборације је када држа-

вљанин једне државе након окупације прихвати идеологију и циљеве окупатора и активно их спроводи на штету своје државе и њених грађана. Све до сада познато указује да Милан Недић не може бити сврстан у ову категорију сарадника окупатора.

Трећи ниво колаборације представља ступање у службу окупатора да би се посредовањем и учешћем у извршавању налога окупационих власти обезбедило снопљивији режим и блажи услови за властито становништво. То је она категорија којој углавном одговара улога Милана Недића.

Четврту категорију представљају државни службеници које окупација затекне на дужности и који настављају да је раде и након окупације у интересу грађана и јавног реда и мира (судије, полицајци, цариници,.....) и за ову категорију практично не би требало да буде никакве одговорности за сарадњу са окупатором.

Немачке власти и правни

положај Јевреја у окупираној Србији

У тренутку немачке агресије[2] на територији Краљевине Југославије се налазило нешто мање од 80.000 Јевреја од којих су око 4.000 биле избеглице из Аустрије, Немачке и Пољске. На територији он Немаца окупираних Србије (са Банатом) налазило се нешто мање од 18.000 Јевреја од којих око 1.200 избеглица. У укупном броју становника Јевреји су представљали теко нешто око 0,5% становништва али су у појединим градовима попут Сарајева и Београда њихов удео био знатно већи[3].

До јесени 1940. године Краљевина Југославија није проводила антисемитске мере и положај Јевреја у њој је био доста повољан у односу на друге државе. Јевреји су били заступљени у свим делатностима укључујући војску и државну управу[4]. Октобра 1940. године влада је донела две уредбе којима су уведена ограничења за упис ученика и студената Јевреја на школе и факултете као и ограничења Јеврејима да се баве прометом одређених прехранбених производа.

Било је то противно духу и традицији југословенског, а посебно српског друштва и ове мере су наишле на осуду свих друштвених кругова а њихова примена делом је опструисана. О стању у држави и односу према Јеврејима набоље ће нам рећи повор патријарха Гаврила 28.марта 1941.године[5].

Још у току рата, пре окончања борбених дејстава у априлском рату, Немачки органи су отпочели са мерама евиденције и ограничења за Јевреје у складу са својом расном политиком.

Коначно стављање Јевреја и Цигана (Рома) ван закона извршено је 30.маја 1941. године наредбом Војног заповедника у Србији (са допунама од 22. јула и 22. децембра).

Холокауст над Јеврејима у окупираној Србији

Холокауст над јеврејском заједницом на тлу окупиране Србије имао је два своја тока који се разликују по разлозима, начином реализације и извршиоцима злочина.

1.- Први ток обухвата уништење мушке популације Јевреја у Србији у јесен 1941.године. Јевреји мушкарци који су ухапшени у периоду од 22.августа до 20.октобра 1941.године и смештени у логор на Аутокоманди названом „Топовске шупе“, заједно са банатским Јеврејима-мушкарцима. Стрелјање ради одмазде је отпочело већ у јулу месецу, а реализовано је ради одмазде за устанничке акције на територији Србије. Јевреји су постали жртве Немачке расне мржње, јер без обзира што је део Јевреја (претежно студената) гајио симпатије за комунистички покрет, Јевреји нису били организатори и извршиоци устанничких акција, а стрелјани су само зато што су били Јевреји и „доступни“, односно већ затворени. Јевреји су овде практично „мењали“ Србе на које се страшна квота „сто за једно“ односила. Немачку команду није интересовало да ли су жртве Срби или Јевреји.

2.- Други ток обухвата уништење остатка јеврејске популације (преосталих мушкараца, жена, деце) од стране специјалних јединица СС, гушењем у аутомобилу „душегупци“. Ова акција је организована по директном налогу из Берлина и без учешћа Немачке војске или домаћих органа власти. Била је то акција у оквиру „коначног решења“. Београд се нашао на листи приоритета, јер се у Немачкој аматрало да су Срби и Јевреји склони побунама те да Јевреје треба уклонити што пре да не би у случају ширег устанка помагали устанике.

Влада Милана Недића и уништење Јевреја

Пре било каквог детаљног разматрања улоге Милана Недића и његових органа у Холокаусту неопходно је констатовати следеће чињенице:

Све антијеврејске прописе и мере прописивали су немачки окупациони органи

Евиденција Јевреја у пролеће 1941.године вршена је по налогу окупационих власти у време када није било назнака да ће „јеврејско питање“ Немачке нацистичке власти реализовати физичким уништењем јеврејске заједнице.

Стрелјање Јевреја-мушкараца у јесен 1941. године вршена је по одлуци немачких власти и реализовали су је јединице вермахра често истовремено са стрелјањем Срба.

Уништење остатка јеврејске популације у аутомобилу „душегупци“ вршено је по одлуци Немачких

органа и од стране специјалних СС јединица – „ајнзацтруп“.

Дакле, недвосмислено је јасно и доказиво да су Немци иницијатори и извршиоци Холокауста на територији Србије.

Недићеви органи нису донели нити један расни пропис, нити су стрелјали нити једног Јеврејина.

Надлежности Недићевих органа простиреле су се на три области[6]:

- на Специјалну полицију која је под Немачком контролом требало да трага за скривеним и одбеглим Јеврејима. Према подацима датим у извештају Специјалне полиције за 1942.годину наводи се да је од 5.456 ухапшених лица њих 17 предато одсеку за Јевреје, односно да се радило о откривеним Јеврејима који су уз помоћ лажних докумената живели у Београду[7]. Током 1941.године отворено је 8 досијеа за ухапшене Јевреје и 4 за оне за којима се трага, а 1942.године отворена су 22 лична досијеа за лица која су ухапшена, за којима се трага или за која је одсек утврђивао проценат јеврејског порекла. У 1943.години угашена су одељења за Јевреје и цигане и у Специјалној полицији и у Гестапоу. Део ухапшених Јевреја је ухапшен приликом трагања за комунистима, случајним препознавањем приликом рација или по налогу Гестапоа[8].

- снабдевање логора Сајмиште храном и осталим потрепштинама за живот, док је сва управа била у Немачким рукама.

- локално управљањем делом логора Бањица. Документа логора „Бањица“ показују да су од 688 Јевреја који су доведени у логор њих 644 довели Немачки органи (СС, војска, Гестапо) а 44 домаћи органи власти.

Милан Недић

Недвосмислено је јасно и доказиво да су органи „Недићеве управе“ имали споредну и од Немаца строго контролисану улогу без могућности да самостално доносе одлуке о хапшењу или погубљењу Јевреја. Својим чињењем или нечињењем ови органи нису могли допринети да судбина Јевреја буде другачија. Ток уништења јеврејске заједнице био је потпуно у немачким рукама тако да је тешко веровати да би ико од Јевреја био спасен да је на челу српских органа био било ко други.

Једноставно, Немци су самостално решавали „јеврејско питање“, јер су знали да у Србији немају сарадника за тај злочиначки подухват.

Треба нагласити да све мере које су предузимане према Јеврејима од стране српских органа нису носиле свест да ће они бити погубљени само зато што су Јевреји и да је на евиденцији Јевреја сарађивало и јеврејско вођство.

Промена наступа 20. јануара 1942. године на саветовању у дворцу Ванзе код Берлина када је донета одлука о „коначном решењу“ што је подразумевало и

физичко уништење Јевреја, а та одлука је у немачким круговима обелодањена средином 1943. године. До тада се њихово прогањање, мада веома сурово, ипак сматрало нечим кроз шта је јеврејска заједница пролазила у прошлости и што има привремени карактер.

Питање рехабилитације или нерехабилитације Милана Недића је првествено српско питање. Питање односа према комунизму, према антиокупаторској борби, према ономе шта је нужно, шта допуштено, а шта недопуштено у комуникацији са окупатором.

Питање страдања Јевреја је трагично поглавље Другог светског рата, али се првенствено односи на односе Немачке као државе и нацистичког режима као политичког покрета према Јеврејима.

Покушај увлачења Милана Недића у ову причу погоршаће српско-јеврејске односе јер ће отворити многа до сада прећутана питања као што су:

- квантификација жртава ће показати да се у најширем оквиру српске власти свих опредељења могу окривити за посредну смрт 0,5% укупног броја Јевреја на територији Србије и то не као извршиоци већ само као неко ко није учинио довољно да их спасе при чему је број спасених Јевреја од стране Срба и српских власти далеко већи

- улога руководства јеврејске заједнице у мерама пописа и евиденције Јевреја[9]

- улогом Јевреја у комунистичком покрету где су се Јевреји као борци и политички руководиоци нашли на супротној страни од Срба припадника Југословенске Војске у Отаџбини и где су и они били у прилици да у борби или ван ње одузму живот неком од Срба

- зашто Јевреји у врху комунистичке власти нису учинили ништа на повратку имовине својих једноверника након њиховог повратка у земљу, већ им је комунистичким методама имовина одузета „равноправно“ као и осталим буржујима

Тежиште у раду јеврејске заједнице треба бити на расветљавању идеологије која је довела до услова да се у свести људи формира равнодушност према страдању Јевреја и то првенствено у срединама где је она формирана (Немачка и Аустрија), а не доказивање да су само они били жртве. Укључивање Јевреја у поступак рехабилитације Милана Недића показало је и међу Јеврејима било сарадника Гестапоа па ипак нико не тврди да су Јевреји одговорни за Холокауст. Јеврејски органи су сарађивали у попису Јевреја па, такође, нико не тврди да су Јевреји одговорни за Холокауст. Јевреји у комунистичкој власти су конфисковали имовину својих суграђана, а нико не тврди да су Јевреји одговорни за то.

Исто тако очекујемо да Јевреји појединачне случајеве прогона Јевреја од стране Срба не третирају као део укупних српско-јеврејских односа, јер постоје и обрнути случајеви чија би генерализација била веома штетна.

Инсистирање на одговорности српске управе у Другом светском рату само скреће пажњу са правих криваца – Немаца и злочиначке нацистичке идеологије стварајући привид да су сви криви и да сви треба да се извињавају и кају те да је немачка кривица у том мору опште кривице само делић опште одговорности.

[1] *Не користимо израз „влада“ јер су недићеви органи само по називу били влада а да у суштини нису имали никакве атрибуте власти и у суштини су били комесарска управа под пуном контролом окупатора.*

[2] *Израз немачке, италијанске, мађарске... агресија је правилнији него нацистичка, фашистичка јер Крљевину Југославију нису напали неки имагинарни нацисти него Немачки Рајх као држава.*

[3] *Бранко Божовић, Страдање Јевреја у окупираном Београду 1941-1944, 17.*

[4] *О броју Јевреја у Војсци Краљевине Југославије, погледати „Јевреји Србије-официри Војске Краљевине Југославије, ЈИМ, Београд 2015.*

[5] *„Ми смо били присиљени, да до јуче гледамо, како се у нашој земљи почињу да примењују начела Хитлерове доктрине, нарочито противу Јевреја, које је Хитлер до коже опљачкао и чија је огњишта угасио. Милиони невиних људи, жена и деце лишени су својих права и слободе, а њихови животи немају никакве вредности. Хитлер жели по сваку цену да истреби Јевреје. Наши Јевреји до јуче су били у тешкоме стању. Мада су они наши грађани, и они су заједно са нама у ратовима за ослобођење и уједињење храбро корачали, и зато добијали највеће признање. Њихови представници апеловали су на Српску цркву, како бисмо их узели у заштиту. Ја сам извршио своју дужност код Краљевског намесништва и отворено рекао да наши грађани не смеју бити терорисани од стране Хитлера. То је заиста један скандал. То је тиранство које је примењивано од варвара у Средњем веку. Требало је да све религије дигну глас протеста против овога безакоња. Нико се није тога сетио, што је за осуду...“ <http://www.27march.org/images/File/Memoari%20patrijarha%20Gavrila%20II%20deo.pdf>*

[6] *И по питању јеврејске имовине основне одлуке су доносили немачки органи.*

[7] *Бранислав Божовић, Специјална полиција у Београду 1941-1944, Београд 2003.*

[8] *Одсек је по налогу Гестапоа 26. јануара је ухапсио Бењамин Новгоросаког, 18. фебруара је ухапшена Тереза Фишер Шљивић са мајком, а Јакоб Вакслер је са породицом ухапшен и упућен на Бањицу 17. априла 1942. године.*

[9] *Није тајна да старешине јеврејске заједнице нису на време схватиле размере немачког антисемитизма те су сарађивале са окупационим властима верујући да ће се прогон ограничити на неком нивоу, вероватно депортацијом „на исток“.*

САСЛУШАЊЕ ОПТУЖЕНОГ МУШИЦКИ КОСТЕ

(изводи)

Током тзв. „београдског процеса“ генерал Коста Мушицки суђен је као командант Српског добровољачког корпуса. Коста Мушицки осуђен је на смрт стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права.

Саслушаван 22. јуна 1946 године

Претседник: Наставља се претрес. Друже заста-вниче, уведите све малопређашње оптужене и оптуженог Косту Мушицког. (У салу улазе оптужени који су до одмора присуствовали претресу и оптужени Коста Мушицки) Оптужени Мушицки, приђите Суду. (Оптужени Мушицки прилази и клања се најпре Суду, затим одбрани и тужиоцу) Јесте ли разумели оптужницу?

Оптужени Коста Мушицки: Јесам.

Претседник: Осећате ли се кривим?

Оптужени: Не осећам се.

Претседник: Јесте ли ви 1941 године постали ко-мандант српске добровољачке команде?

Оптужени: Јесам, у другој половини септембра 1941 године.

Претседник: Јесте ли ви ту команду формирали?

Оптужени: Јесам.

Претседник: На чији сте се позив примили тога по-сла?

Оптужени: Команду сам формирао по наређењу претседника владе генерала Недића...

Претседник: Можда нисте добро разумели питање. На које вас је људе упутио Милан Недић да вам буду у помоћи око организације српске добровољачке ко-манде?

Оптужени: Ту је у питању један неспоразум. Он ме је упутио ради детаљних упутстава Олћану. Али само за формирање, а не да ми буде и од помоћи. То су биле претходне информације.

Претседник: Је ли вам казао том приликом да ће вам Олћан дати

и податке за прве људе?

Оптужени: Казао ми је да је већ око 500 људи осигурано, добровољаца који су се претходно при-јавили, односно који су пријављени од стране прет-седника „Збора“ Димитрија Љотића. Рекао је да су то људи који су осигурани за команду.

Претседник: Је ли вас у том погледу упућивао и на Љотића?

Оптужени: На Љотића није ме упутио. Био је само један случај договора. Приликом подношења мојих предлога за команданте консултовао сам се са њим. То је управо једини његов удео у циљу дејствовања,

приликом образовања команде, а за остало није било више разлога.

Претседник: Које је људство и одакле је то људство које је сачињавало прво језгро српске добровољачке команде?

Оптужени Мушицки: Људство је било из целе зе-мље, а 500 добровољаца, који су првих дана ступили, махом су били из Београда.

Претседник: Је ли било међу њима и неких омла-динаца из Смедерева?

Оптужени: Био је један одред који је постојао пре формирања корпуса. Њега је састављала сме-деревска радна група за обнову земље.

Претседник: Је ли то била прва група која је ушла у састав корпуса?

Оптужени: Она је постојала и пре.

Претседник: Је ли то била прва група која је укљу-чена у састав добровољачког корпуса?

Оптужени: Јесте.

Претседник: Је ли вам било познато да је та група састављена од љотићеваца?

Оптужени: Ја нисам био извршио детаљан преглед и нисам тачно знао, али свакако да је међу њима било много Љотићевих омладинаца.

Претседник: Је ли већина чланова добровољачке команде у прво време била љотићевски настројена?

Оптужени: Српски добровољачки корпус имао је одобрење на 1.500 људи. Од тих 1.500 био је попуњен онај број који је био предвиђен и од тог броја њих 500 било је љотићеваца, дакле однос је био 1 : 2, а доцније кад се тај број повећао на 5.000 тај се је однос смањио на 1: 10.

Претседник: Јесу ли први људи које сте добили преко Олћана и Љотића били чланови „Збора“?

Оптужени: Јесу.

Претседник: Јесте ли били упознати с том чиње-ницом?

Оптужени: Јесам.

Претседник: Је ли Љотић наредио својим приста-лицама да одмах оду код вас.

Оптужени: Они су се јавили у команду преко прихватних комисија које су вршиле упис у добро-вољце...

...Претседник: Од кога су ти одреди били сна-бдевани оружјем и спремом?

Оптужени: Цела опрема, ту спада и оружје, која се није могла у земљи да набави, купована је од окупатора тј. од Немаца.

Претседник: Ко је куповао?

Оптужени: Влада.

Претседник: Коју спрему?

Оптужени: Све оно што се није могло у земљи да изради и набави, у првом реду оружје и муницију.

Претседник: Нису ли Немци били ти који су снабдевали оружјем добровољачку команду тих 10 одреда. Упозоравам вас на извесну контрадикцију између вашег исказа у истрази и вашег казивања данас на претресу. Ви сте тада казали: Од Немаца смо добијали само оружје и делове спреме која се није могла набавити у земљи, све остало је набављала влада.

Оптужени: Ми смо добили оружје, али то је обрачунато.

Претседник: Од куд знате?

Оптужени: О томе сам чуо од претседника владе...

Претседник: Јесу ли ови одреди учествовали у борби против партизана?

Оптужени Мушицки: Јесу.

Претседник: Јесу ли ови одреди учествовали заједно са Немцима у борби против партизана?

Оптужени: У 1941 години били су ретки случајеви. Први случај био је око 13 новембра али доцније су учествовали.

Претседник: Какви ретки случајеви? На шта мислите кад кажете: ретки случајеви?

Оптужени: На заједничко учествовање у борби једновремено са окупатором.

Претседник: Је ли било више случајева, сем ових ретких?

Оптужени: Ја сам први пут сазнао за случај 13 новембра.

Претседник: Је ли било случајева да су сами добровољци учествовали у борби против партизана?

Оптужени: Први талас који је ишао од Београда ка југу, против њега сам се борио, без учешћа са окупатором. Понављам да сам за први случај сазнао 13 новембра.

Претседник: Јесу ли ваше јединице и под вашим руководством учествовале у операцијама заједно са Немцима, са казненом експедицијом против слободне територије у Западној Србији, то је сектор Чачак - Ужице?

Оптужени: У офанзиви Немаца против ужичке територије учествовале су српске јединице саме, са задатком да позаузимају те територије, посаду гарнизоне у важнијим местима. Борбених сукоба у првим линијама није било. Било је борбе и сукоба појединачних снага са мањим јединицама у позадини, које су се распреле и пробијале кроз фронт.

Претседник: Јесте ли увидели тада да сарађујете са окупатором против свога народа?

Оптужени: Ја никада нисам, г. претседниче, увиђао

да сам учествовао са окупатором против свога народа. Ја сам учествовао наредо са окупатором за спасавање свога народа, а противници који су били на другој страни, били су само један део овога народа, нису били цео мој народ.

Претседник: Је ли онај део на коме сте били ви био цео народ?

Оптужени: Ја бих пре рекао, према оним подацима са којима бих могао располагати и који се могу реконструисати, да је огромна већина народа била на овој страни.

Претседник: На којој? Партизанској или са Немцима?

Оптужени: На страни владе Недића. Тада се рачунало са онима који су били ван територије Србије да их је могло бити око 20.000 у односу на целокупно становништво, док сви они који се нису определили за устанак и који нису узели оружје у руке и отишли у шуму, ти су били уз Недића...

Претседник: Зар вам није било јасно, онога момента, кад вас је Недић позвао и поверио овакву организацију, кад је он отворено колаборирао са окупатором и извршавао његове директиве, кад треба да постанете са својим одредом оружана снага такве једне политике, оружана подршка такве једне политике, кад примате оружје и муницију директно, како малочас рекосте, из немачких магацина, зар вам није било јасно, да ви почињете да служите окупатору?

Оптужени: Не, господине претседниче, јер ја сам био увек свестан да је ред и мир био потребнији моме народу, него окупатору. Окупатор је тиме врло мало себи помогао, док смо ми својим учешћем и тиме што смо се заложили за спасење свога народа у већем степену послужили своје народу.

Претседник: Како тумачите то „спасење народа“ кад ваше формације заједно са фашистичким окупатором учествују у борби против оних људи који су се дигли против окупатора?

Оптужени: Просто, сасвим просто. Устанак, ма какв он био није могао у 1941. години, а ни доцније у току развоја да рачуна на ма какав трајан успех. Окупатор је за сваку агресију поступао безобзирно брутално. По примерима на целој територији српства, где је Србин био стављен потпуно ван закона, шта би тек имао да дочека Србин ако би се окупатор на српство оборио безобзирно.

Претседник: Јесу ли Срби у Србији били стављени ван закона?

Оптужени: Тако дуго док год нису почели немири било је сношљиво и тек немири су изазвали реакцију.

Претседник: Чију реакцију?

Оптужени: Окупатора.

Претседник: Какву?

Оптужени: Безобзирну и бруталну према народу, одмазду према народу.

Претседник: Наведите нам примере те бруталне одмазде?

Оптужени: Мачва.

Претседник: Онда?

Оптужени: Скела.

Претседник: Онда?

Оптужени: Крагујевац, Краљево.

Претседник: У реду. Објасните нам како долази до тога да у тим одмаздама над српским народом заједно са окупатором учествују ваше јединице, на пример одред добровољачки под командом Марисава Петровића у заједници са окупатором врши масакрирање 7.500 грађана у Крагујевцу?

Оптужени: Дозволите да кренем мало унапред.

Претседник: Не, задржите, се код ове тачке и пошто ту тачку објасните крените унапред. (Смех у дворани) Је ли Марисав Петровић учествовао у покољу у Крагујевцу?

Оптужени: Марисав Петровић није учествовао у покољу у Крагујевцу, већ је учествовао у спасавању Крагујевчана за време покоља. Он је лично 950 Крагујевчана извукао из оних група које су већ биле одређене да буду побијене 950, господине претседниче, Марисав Петровић би за тај случај требало да добије 950 медаља. Можда је Марисав Петровић могао да има неку другу кривицу, али конкретно и необориво он је у Крагујевцу спасао 950 људи.

Претседник: Према томе, је ли исто тако необориво и то да је приликом покоља у Крагујевцу заједно са окупатором био и одред Марисава Петровића, који је под вашом командом био, је ли необориво да је Марисав Петровић у томе покољу заједно са окупатором био у Крагујевцу на лицу места?

Оптужени: Ја сам то сазнао тек од иследника. Ја нисам за то унапред знао, али могу да тврдим да Марисав Петровић није учествовао у покољу, него у спасавању Крагујевчана.

Претседник: А када сте сазнали за спасавање Крагујевчана?

Оптужени: Неколико дана после извршеног чина.

Претседник: Ово је више питање тужбе које ћу да вам поставим. Да ли би били ради да вас пребацимо у Крагујевац да би рекли Крагујевчанима да је Марисав Петровић спасао 950 људи од покоља, који је вршио заједно са окупатором?

Оптужени: Немам никаквог разлога да се плашим једног или другог, говорим чињенице, говорим оно што сам знао и што знам. Нисам још завршио. Марисав Петровић није стајао под мојом командом.

Претседник: Он је био под вашом командом и био је командант одреда.

Оптужени: Није био под мојом командом и он уопште није био постављен за команданта одреда. Он је био у саставу једног од одреда који су били

упућени у Аранђеловац...

Претседник: У каквом је складу ово ваше казивање кад се ради о борцима са окупатором и његовим слугама са вашим казивањем о залагању за сваку српску главу? Значи да цифра од 50 људи не значи ништа?

Оптужени Мушицки: Ја нисам имао никакву службену функцију ту.

Претседник: Јесте ли ви били командант добровољачких одреда у тој операцији?

Оптужени Мушицки: Ја сам то сазнао од добошара.

Претседник: Приликом похода од Краљева до Чачка јесте ли били стално уз немачки штаб?

Оптужени Мушицки: Нисам имао никакав борбени задатак.

Претседник: Јесте ли били командант одреда?

Оптужени Мушицки: Јесам.

Претседник: Јесте ли били стално на челу колоне и ушли као први у Чачак?

Оптужени: Јесам.

Претседник: Јесте ли учествовали у раду двадесеторице одабраних грађана, како кажете, у Чачку?

Оптужени: Нисам, јер нисам познавао Чачак.

Претседник: Јесте ли интервенисали у том одбору?

Оптужени: Није било разлога. Интервенисао сам идућег дана код оних случајева који су били опаснији.

Претседник: Упозоравам вас да сте у истрази у неколико махова казали да сте самоиницијативно одлазили у тај одбор?

Оптужени: Ја нисам могао учествовати.

Претседник: И да сте интервенисали по цену тога да и ви изгубите главу?

Оптужени: То је било идућег дана, господине претседниче.

Претседник: Добро, јесте ли интервенисали за оне за које није постојала опасност?

Оптужени: Ја сам поставио свога посматрача, који је идућег дана био у близини те комисије и кад је било опасно он ме је из вароши позивао, ја сам дошао и интервенисао.

Претседник: Јесте ли учествовали у том одбору?

Оптужени: Нисам.

Претседник: Јесте ли учествовали у раду тога одбора од 20 грађана кад сте интервенисали?

Оптужени: То је била приватна интервенција.

Претседник: Докле сте остали?

Оптужени: До 8 или 9 увече, кад сам ухапшен...

Претседник: Јесте ли приликом оснивања српског добровољачког корпуса постали командант?

Оптужени: Јесам.

Претседник: Јесу ли ваше јединице широм целе Србије бориле се против народноослободилачког покрета, против партизана?

Оптужени: Бориле су се против партизана и свих устаничких одреда који су са истим тенденцијама изазивали непријатељску одмазду...

Претседник: Јесу ли ваше јединице учествовале у блокади села, претресу терена, хапшењу и пљачки цивилног становништва, присилној мобилизацији за ваш добровољачки корпус, у насилном одвођењу становништва у концентрационе логоре?

Оптужени: Дозволите ми тачку по тачку. У блокади села су учествовале јер је то тесно везано за систем герилских операција; у претресу терена су учествовале. Масовна хапшења уколико нису у питању заробљавања, превентивна заробљавања могу бити и у хапшењу и у заробљавању.

Претседник: Је ли било масовних хапшења?

Оптужени: Ја допуштам да је било, али је питање шта значи то масовно. Масовних убистава није било.

Претседник: А индивидуално?

Оптужени: Ако је који случај био, морао је доћи до мене и ја бих против таквог случаја поступио по свој строгости закона.

Претседник: А ако је било каквог случаја који није дошао до вас?

Оптужени: Убиства нису била. Сукобе у борби не могу сматрати за убиства.

Претседник: А батинања, премлаћивања?

Оптужени: Било је од Марисављевог одреда.

Претседник: Је ли било пљачке цивилног становништва?

Оптужени: Масовног убиства није било. Пљачке није било. Ја хоћу да изнесем два примера симптоматична за поступак батаљона. Један је човек стављен под преки суд за крађу чарапа.

Претседник: Је ли пљачкано цивилно становништво?

Оптужени: Није.

Претседник: Је ли била присилна мобилизација?

Оптужени: Није било присилне мобилизације, него је наређена регрутација од стране владе пред крај 1943 године.

Претседник: Је ли одвођено становништво у цивилне логоре?

Оптужени: Није. Сваки политички рад у нашим јединицама био је забрањен. У егзекутиву нисмо смели да се мешамо. Ако је било хапшења, спровођење хапшеника нису вршиле наше јединице.

Претседник: Јесу ли ваше јединице спроводиле репресалије?

Оптужени: На које мислите?

Претседник: Знате шта је репресалија: пљачка, паљевина, убиство, премлаћивање, силовање, одвођење.

Оптужени: Од свега тога била је туча која је била забрањена.

Претседник: Јесу ли ваше јединице у заједници са СДС, бугарским окупационим трупима и немачким фашистичким трупима учествовали у операцијама у Јабланици и Топлици јула 1944 године?

Оптужени: Јесу.

Претседник: Је ли вам познато да је та читава операција на челу са Немцима била казнена експедиција?

Оптужени: На сектору на коме су моје јединице биле није било тих симптома.

Претседник: Изгледа да су ваше јединице биле лепо васпитане.

Оптужени: Ја мислим да јесу. То је црвена нит нашег васпитног система која се провлачи кроз цео наш рад.

Претседник: Је ли та ваша црвена нит стајала под командом Немаца, по чијем је наређењу и радила?

Оптужени: Извршне наредбе сам ја добијао само од претседника владе.

Претседник: А он од кога?

Оптужени: Претседник владе је примао и добијао захтеве од стране Немаца, а ако је који усвојио спроводио је мени.

Претседник: Да ли је могао Недић да изврши померање добровољачких трупа са једног места на друго без пристанка Немаца?

Оптужени: Није могао. На окупираној територији...

Претседник: Је ли српски добровољачки корпус био партиска војска фашистичке организације „Збор“?

Оптужени: Најодлучније поричем то, господине претседниче...

Претседник: Чујте даље (чита): „Корпус је стајао под искључивом командом заповедника за Србију.“

Оптужени: Савршено нетачно.

Претседник: (чита): „А Недићева влада није могла уопште употребити у било које сврхе без знања и одобрења заповедника Србије.“

Оптужени: Од те целе реченице само је тачно, „да Недићева влада није могла да употреби.“

Претседник: Обратите пажњу шта говорите. Имате ту чланове владе, имате Драгог Јовановића који тачно зна ту организацију, Михаиловића који је такође тачно знао под чијом је командом стајао српски добровољачки корпус. Било би незгодно да се са свима суочите.

Оптужени: Господине претседниче, те су ствари тако јасне да уопште нема икакве бојазни да се суочавам ма са ким. Ја сам замолио мога браниоца да потражи службени документ из кога се види тачно под чијом је командом стајао Српски добровољачки корпус. Као и свака друга уредба, она је морала да прође кроз све могуће инстанције и установе окупатора да би се сагласио. У тим статутима је тачно регулисано чија је организација. Ја се надам да ће ми

то бранилац моћи да набави.

Претседник: Ви рекосте мало час да је Српски добровољачки корпус био она „црвена нит васпитног система“. Је ли тако?

Оптужени: Ја сам рекао да је поступак са народом...

Претседник: Не, кад сам вас питао о квалитету јединица ви сте рекли да је тај васпитни систем који је спровођен у српском добровољачком корпусу црвена нит оног васпитног система који се уопште хтео да примене.

Оптужени: У односу поступања према народу.

Претседник: Је ли то „црвена нит васпитног система», да су ваше јединице тако васпитане вршиле блокаду села, претресање терена, масовна хапшења, убијања, пљачку, пребијања, радиле са окупатором, учествовале у казним експедицијама итд.

Оптужени: Ја сам рекао шта је од свега тога тачно, оне су вршиле борбене радње и оно што је у тесној вези са борбеном радњом. Оно што може да се узме као грешка, то је била туча која је била забрањена...

...Претседник: Јесу ли у то време у Јулиској Крајини вршена насиља и пљачкања према становништву?

Оптужени: И то је савршено произвољно. Ја мислим, чак смем и да тврдим, да је наша јединица... То је територија која је била под окупацијом Италијана, народ је трпео... Ја могу да тврдим да смо ми били нај...

Претседник: Јесу ли вршена пљачкања?

Оптужени: Нису, на против.

Претседник: Шта - на против?

Оптужени: Уживали смо највеће симпатије.

Претседник: То сте могли да кажете. Јесте ли се ви ставили са својом јединицом под команду Драже Михаиловића?

Оптужени: Јесте.

Претседник: Какав је назив добила јединица у коју сте ви ушли заједно са Љотићевим добровољачким јединицама, четницима и осталима?

Оптужени: То је био истакнути део врховног штаба Југословенске војске у отаџбини.

Претседник: А како се војна формација називала?

Оптужени: Нетачна је констатација у оптужници. Српски државни корпус је добио назив „Шумадиска дивизија», а не цела група, и то 1. маја.

Претседник: Јесте ли приликом борби са јединицама Четврте југословенске армије заједно са Немцима учествовали?

Оптужени: То је била та фаза у оном моменту, када је постало јасно да је крај Немачке, да би наше учешће у борби против јединица, које надиру из Југославије, помагало само Немце. И ја сам наредио повлачење у Фриул. А борба би била немачки интерес.

Претседник: Нисте хтели да штитите немачке интересе?

Оптужени: Нисам хтео да их чувам.

Претседник: Јесте ли сматрали да је то моменат, је ли то био моменат за општи устанак?

Оптужени: Још није био наступио, али је био при крају, јер кад смо прошли кроз Јулиску Крајину разоружавали смо Немце и први пут смо успели да се наоружамо са борним колима.

Претседник: Разоружавали сте Немце? Јесте ли их хватали живе?

Оптужени: Поштедео сам их.

Претседник: Кога сте поштедели?

Оптужени: Заробљене.

Претседник: Које заробљене?

Оптужени: Заробљене Немце, а делом смо их предавали даље...

Претседник: Зашто нисте поубијали Немце?

Оптужени: Није било разлога, није било борби. Они су добровољно предали оружје и није било разлога да убијемо човека кад не постоји разлог.

Претседник: Јесте ли ви заједно са Љотићем, а у заједници са Гестапоом радили на оснивању школе и опреме командоса који су имали за задатак да врше саботажу, шпијунажу, терористичке акте итд?

Оптужени: Нисам, нити као командант ни као приватно лице.

Претседник: Јесу ли људи из ваших јединица били у овим диверзијама?

Оптужени: Било је извесних људи који су без мога одобрења и мога заступника, самовољно напустили команду, у Београду, а не у Јулиској Крајини. Напротив, ја сам одбијао учешће, кад сам био чак под пресијом присиљен да дадем пристанак.

Претседник: Јесте ли ви за време бављења у Словеначком Приморју и Јулиској Крајини имали официрску школу?

Оптужени: Јесам, али то су били курсеви, а не официрска школа у том смислу.

Претседник: Да ли је на курсевима предавао и Димитрије Љотић?

Оптужени: Он је био ...

Претседник: Је ли на курсевима предавао и Димитрије Љотић?

Оптужени: И он је предавао, као официр команде. Он је био потпуковник.

Претседник: Какав је циљ био курсева?

Оптужени: Курсеви су били различити, за десетаре, официрски курс, облигациони, обавештајна служба и друго.

Претседник: Је ли се изучавала герила?

Оптужени: Герила? Као предмет сваког војничког курса.

Претседник: Је ли се изучавало како се у позадини непријатеља дејствује?

Оптужени: Не.

Претседник: Је ли се изучавало како се дижу мостови?

Оптужени: Није било никаквих минерских курсева. Чисто пешадиски курсеви.

Претседник: Је ли истовремено при тој школи постојао и курс за просветаре?

Оптужени: Био је један просветни курс.

Претседник: Јесте ли ви предавали?

Оптужени: Нисам...

Претседник: А што ви знате практично о такозваним командосима где су они учествовали на курсевима, где су лица из ваших јединица изобразавала се за командосе.

Оптужени: Господине претседниче, ја сам напоменуо да та група која је требала да се упуту у Србију није имала везе ни са командом ни са мношвом, као са командантом ни као са приватним лицем.

Претседник: Чије везе?

Оптужени: То су људи који су упућени из моје команде из грађанства и из цивила.

Претседник: Какав је био задатак те групе?

Оптужени: Та група, као што сам накнадно сазнао, имала је задатак да се помоћу падобрана спусти у Србију са чисто информативним задатком, и због тога није упућена у Србију зато што су Немци захтевали од Љотића да они буду непосредно са овом групом у безжичној вези. Он се није хтео с тим сложити, јер се плашио да ће Немци те командосе злоупотребити и на томе се разбило. Они су враћени, односно упућени у Илирску Бистрицу.

Претседник: А је ли ипак једна група отишла за Србију?

Оптужени: Није.

Претседник: Нисте чули?

Оптужени: Не...

Претседник: Ви сте малочас рекли да сте сматрали да Србија сама ништа не може да уради, да треба прикупљати снаге и да у даном моменту удари на Немце.

Оптужени: Извините, молим вас, ја вас нисам разумео.

Претседник: Кажете да се вршила организација трупа, наоружање, одржавао ред и мир, да се у даном моменту удари на окупатора?

Оптужени: Јесте.

Претседник: Када је требало да наступи тај дан и моменат по вашем мишљењу?

Оптужени: Господине претседниче, требало је да наступи прво у случају приближавања фронта.

Претседник: Чијих фронта?

Оптужени: Борбених фронта, фронта где се могу водити одлучне битке, то јест до момента десанта или приближавања истог фронта према Србији.

Претседник: Да ли је наступио моменат приближавања источног фронта према Србији?

Оптужени: Тај случај је наступио.

Претседник: Када?

Оптужени: Већ у месецу септембру 1944 године. А зато што смо ми изнутра били несложни нисмо могли да рачунамо да ће нас и источни савезник да разуме. Ми нисмо хтели да се боримо даље у Србији већ, пошто је престала наша мисија са одласком окупатора, ми смо напустили нашу земљу...

Помоћник тужиоца: Мало пре рекосте супротно, а ево овде говорите да сте у сарадњи са немачком војском ишли по унапред предвиђеном плану.

Оптужени: Тачно, ту нема контрадикције.

Помоћник тужиоца: Ноторна је ствар да је СДК био Љотићева војска.

Оптужени: То није.

Помоћник тужиоца: Ви покушавате да порекнете, али ја сам то читао у „Српском народу». Ја сам хтео да питам ко су били просветари?

Оптужени: Ја категорички тврдим да није истина да је СДК био Љотићева војска.

Помоћник тужиоца: Кад се називао СДК да ли су то били само добровољци?

Оптужени: Пред крај 1941 године вршена је регрутација.

Помоћник тужиоца: Шта значи регрутација, да ли је то добровољно или принудно?

Оптужени: То је била регрутација.

Помоћник тужиоца: Да, али регрутација није добровољна него принудна. Ко су били просветари?

Оптужени: Махом и искључиво из Љотићевог покрета.

Помоћник тужиоца: Има извештаја у којима стоји да су просветари били најизразитији припадници „Збора».

Оптужени: То је тачно да су били скоро највећим делом и искључиво, али нису сви.

Претседник: Је ли има одбрана каквих питања?

Бранилац Ђорђе Ћирић: Шта сте до окупације радили?

Оптужени: Мене је мобилизација затекла у Славонском Броду. Ја сам од тога времена чекао на наређење Врховне команде за упутства. После подне проглашена је тзв. НДХ, а идућег дана, то је било 11., на мене су усташе извршиле пресију да спречим рушење Савског моста. Ја не само да нисам спречио, него сам наредио командиром моста да добро пази и наравно мост је после одлетео у ваздух. Ја сам после тога пошто нисам могао преко Брода да пређем у Босну, покушао сам да се пребацим преко скеле. Том приликом ухапшен сам од стране усташа, осуђен на смрт и само благодарем срећним околностима успео сам да се извучем.

Бранилац: Ко вам је помогао?

Оптужени Мушицки: Помогло ми је један капетан који је био дежурни и на служби у домобранској војсци, јер усташе тада још нису знали да могу радити што хоће. И благодарећи његовој енергичној интервенцији он је наредио да ме стражарно спроведу у Загреб. Они су на то једва пристали после неколико сати натезања. После десет дана пуштен сам из Загреба, јер је утврђено да немам никакве кривице. Тачно је оно што је рекао г. судија да сам био код Будака. Био сам код њега да га замолим за интервенцију, јер је моја ташта добила наређење да за један сат напусти прадедовско имање. Она је добила нервни напад и није могла кренути на пут. Због тога је полазак њен одложен за један дан. Ја сам искористио то време и отишао код Будака молећи га да интервенише у ствари моје таште. Он ми је ставио у изглед да могу да спасем њено имање, а то је било велико имање под условом ако ступим у хрватску војску.

Претседник: Како у Хрватску војску? Ваљда у Павелићеву војску.

Оптужени: У Хрватску војску. То се онда звало Независна држава Хрватска.

Претседник: Је ли у Павелићеву војску?

Оптужени: У Хрватску војску. Али, ја сам то одбио са презиром. Неколико дана после тога био сам пуштен...

Бранилац: Ко вас је позвао на састанак код Недића?

Оптужени: Позван сам од стране Недића.

Бранилац: Како је он сазнао за вас? Је ли му Љотић то рекао?

Оптужени: Вероватно.

Бранилац: Јесте ли и како приступили Недићу на том састанку?

Оптужени: Ја сам на том састанку приступио Недићу. Он ми је саопштио да ме је одредио за команданта Српског добровољачког корпуса, који ја треба да формирам.

Оптужени: Ја сам имао много разлога да се колебам и да одбијем понуђени ми положај, али сам га ипак примио.

Бранилац: Шта вам је после тога говорио?

Оптужени: Објаснио ми је целу ситуацију у Србији. Рекао је да смо ми у том првом периоду рата између нас и Немачке привукли на себе више од 40 немачких дивизија, које су биле предвиђене за напад на Совјетски Савез, и које су морале да скрену на Балкан, и да је тиме Немачка изгубила 6-8 недеља, што је било пресудно за цео рат.

Бранилац: Је ли он рекао: да смо ми своју улогу добро одиграли?

Оптужени: Рекао је, као и то да сада није моменат нашег поновног ступања на сцену. Објаснио је да је

ситуација тада била за нас врло опасна. Хитлер је ставио Србију ван закона. Сваки Немац могао је да ради шта је хтео. Али, и ако је ситуација у Србији била веома опасна, живот у Србији био је ипак сношљив.

Претседник: Оставите то и немојте падати у контрадикцију. Кажете да је Хитлер хтео да уништи Србију и да је ставио ван закона, а овамо опет кажете да је у Србији тада било сношљиво стање.

Бранилац: Молим вас, допустите му да одговори на моје питање. Шта вам је, оптужени Мушицки, Недић тада још говорио?

Оптужени: Рекао је да ће на сваки акт оних који врше нападе на Немце непријатељ наступити брахијално са најгрубљим сретствима одмазде. За устанак, рекао је он, није било никаква изгледа на успех. Међутим, устанак је почео у лето 1941 године.

Бранилац: Да ли сте знали ви за тај устанак и како су се ти сукоби претстављали, да ли као борба партизана или одреда Драже Михаиловића?

Оптужени: То су били немири на политичкој бази. Тако је то изгледало.

Бранилац: Да ли сте чули да су учествовали само одреди Драже Михаиловића?

Оптужени: Не, нисам чуо.

Бранилац: Добро. Шта вас је руководило да приступите формирању тих одреда?

Оптужени: Као што се зна ситуација је била тешка, а последице доводиле су до страдања српског народа.

Бранилац: Које језике ви говорите?

Оптужени: Немачки, мађарски и француски, а служим се енглеским и нешто италијанским.

Бранилац: Дали вас је можда због тога узео Недић?

Оптужени: Јесте. Вероватно.

Бранилац: Ви сте свршили неку подофицирску или официрску школу још за време Аустрије?

Оптужени: Техничку војну академију...

...Бранилац: Да ли је та обавеза о пријављивању утицала на вашу одлуку да се примите тога положаја, да евентуално не би отишли у ропство, јер су Немци многе одводили у ропство?

Оптужени: Неких нарочитих разлога није било.

Бранилац: Ви сте Недићу казали да нисте способни да командује те једном таквом јединицом пошто нисте пешадиски него инжењерски официр и да ли вам је обећао да ће вам доделити једног помоћника?

Оптужени: Ја сам му рекао да сам инжењерски официр, управо железничар и да сам се само бавио изградњом пруга и мостова и да немам неких наклоности за борбене јединице. Он је тада обећао да ће ми дати једног стручњака.

Бранилац: Ко је вама издавао наређење?

Оптужени: Изрично претседник владе.

Бранилац: А ко је њему издавао наређење?

Оптужени: Знам да су му давали наређења и Не-

мци, али знам да је примао само она која су у интересу српског народа.

Бранилац: Да ли вас је Недић лично помагао на терену?

Оптужени: Не.

Бранилац: А приликом операција на Руднику?

Оптужени: Не, он није излазио на терен.

Бранилац: Да ли је долазило до неких наређења за операције ван вашег знања?

Оптужени: Начелно то није било.

Бранилац: Какву су улогу код вас имали просветари, који су били Љотићевци људи, да ли су то били иста врста политичких комесара и због чега сте долазили у сукоб са тим људима?

Оптужени: Просветари су били махом љотићевци. То су били интелектуалци који су за те положаје били најпозванији. Ја сам био официр од позива и нисам могао да схватим да се неки други, већи ауторитет меша у војне јединице.

Претседник: То није важно. Молим вас, браниоче, постављајте

конкретна питања.

Бранилац: Да ли су ти људи нешто радили на своју руку када су били на терену?

Оптужени: Они су иступали често пута и због тога сам долазио у сукоб с њима.

Бранилац: Је ли због тога Љотић интервенисао и изглађивао те сукобе?

Оптужени: Ја сам због тога имао често објашњење с њиме.

Претседник: Постављајте, молим вас, конкретна и прецизна питања, јер ви не постављате питања него дајете одговоре.

Бранилац: Кажите нам да ли је Недић веровао у победу Немаца када вас је позвао?

Оптужени: У току тога разговора Недић ми је казао да се је наша улога завршила за први период рата, а да ћемо понова ступити на сцену у погодном часу.

Бранилац: Од када је Марисав Петровић у Љотићевим одредима, да ли је он у месецу јуну имао свој одред са којим је самостално оперисао?

Оптужени: У јуну мислим да није. Марисав је дошао у Београд у септембру или октобру и упућен је у Аранђеловац.

Бранилац: Да ли вам је познато због чега је вршена казнена експедиција у Крагујевцу?

Оптужени: Ја нисам знао, али сам доцније накнадно чуо...

Претседник: Молим вас пређите на друго питање, јер то није од интереса за Суд шта је он накнадно чуо.

Бранилац: Дозволите му да каже шта је накнадно чуо.

Претседник: Па то сте и ви могли чути, јер сте живели овде за време окупације, али то за Суд није

ни мало интересантно. Шта је он чуо није важно. Он је могао чути много што шта, него је важно овде да испитујемо оптужницу.

Бранилац: Ко вам је давао наређење за акцију?

Претседник: То је питање већ рашчишћено.

Бранилац: Зашто су вас одредили да пратите немачке одреде и да будете пратилац ваших одреда на терену?

Оптужени: Ја сам то већ објаснио, да распоређујем одреде по гарнизонима.

Бранилац: Да ли су вас Немци признавали за команданта корпуса?

Оптужени: Нису.

Претседник: Јесте ли ви били постављени за команданта добровољачког корпуса и добровољачке команде у сагласности са Немцима? И да ли је могао један такав командант бити постављен без сагласности с Немцима?

Оптужени: Ја то не знам.

Претседник: Оптужени Јовановићу, устаните, оптужени Динићу устаните и приђите Суду. Да ли су, оптужени Јовановићу могла у току окупације од стране Недића да се врше постављења команданата јединица ранга оптуженог Мушицког без претходне сагласности Немаца?

Оптужени Јовановић: Као шеф државне безбедности постављао сам офицере и унапређивао и нисам морао да тражим сагласност Немаца до ранга мајора.

Претседник: А преко тога?

Оптужени Јовановић: Морао сам да тражим одобрење од Немаца.

Претседник: Оптужени Динићу, као активном министру Недићеве владе је ли вам било познато да ли су се могла вршити постављења команданата ранга оптуженог Мушицког без претходне сагласности са окупатором?

Оптужени Динић: Ја морам да кажем да је постављење и унапређење официра Српског добровољачког корпуса вршено без мога знања.

Претседник: А како сазнање имате као члан владе?

Оптужени: Претпостављам да је морала бити сагласност Немаца.

Судија Лаковић: Које сте достављали извештаје о вашем раду као команданта корпуса?

Оптужени: Само претседнику владе.

Судија Лаковић: И ником више?

Оптужени: Не.

Судија Лаковић: А Немцима?

Оптужени: Нисам.

Судија Лаковић: Мислим да сте у истрази друкчије казали.

Бранилац: Да ли сте приликом наступања немачке војске и ваших одреда на Ужичку републику пуштали

људе кућама?

Оптужени: Јесам.

Бранилац: Како је текао ваш улазак у Чачак?

Оптужени: Ја сам успео при улазу у Чачак да једну групу заробљеника, на коју сам наишао, у току истога дана пустим. Они су били заробљени од стране Немаца и њих сам пустио истога дана. А исто тако и оне који су већ били осуђени од Немаца успео сам да пустим истога дана.

Претседник: Јесу ли то били заробљеници српског добровољачког одреда кад сте их ви пустили, или су били немачки?

Оптужени: Немачки командант милиције овластио ме је да их испитам и благодарећи моме испитивању и начину како сам их испитивао они су били пуштени.

Претседник: Питам вас због тога јер сте у истрази рекли: „Захваљујући доброты и увиђавности немачког команданта» и тако даље.

Бранилац: Шта су вам казали Чачани после дан два кад сте се вратили са терена и да ли су Чачани стрељани док сте ви били?

Оптужени: За оно време из Групе оних који су саслушани није ни један стрељан.

Бранилац: А шта су вам Чачани после казали?

Оптужени: Не у Чачку, него много Година доцније, кад сам се сретао са појединим Чачанима, не знам како да се изразим, непријатно ми је да будем нескроман, али су ми добацивали и у појединим порукама које сам добивао, говорили: Ви ћете бити наш посланик...

Бранилац: Зашто сте у том периоду били ухапшени од стране Немаца и после осуђени?

Оптужени: Ухапшен сам што сам упутио два официра на Равну Гору ради информације за ступање у везу са Дражом Михаиловићем.

Бранилац: Јесу ли у томе периоду вођене операције са партизанима?

Оптужени: У томе периоду није било никаквих значајних операција на правцу Краљево - Чачак и није долазило до сукоба. Било је пушкарања са мањим групама и од тих јединица које су биле под мојом командом, неке су дошле у позадину.

Бранилац: Кад сте донели одлуку о евакуацији из земље?

Оптужени: Онога часа кад су се појавиле руске трупе на нашој источној граници.

Бранилац: Да ли сте имали сукоб са партизанима и како сте путовали?

Оптужени: Прошли смо кроз Срем до Осијека. У Срему смо дали партизанима до знања да желимо да прођемо без икаквог мешања у њихове послове. Било је мањих пушкарања, али није било већих сукоба.

Бранилац: Какву је улогу у Српском добровољачком корпусу имао Љотић?

Оптужени: Улога Љотића почиње 8. октобра 1944. године кад је по иступању из Србије обукао униформу пуковника и пријавио се на дужност.

Бранилац: Да ли сте ви учествовали у предлозима да се СДК стави под команду Драже Михаиловића?

Оптужени: То је само по себи јасно. Ја сам био командант корпуса и према томе сам имао и право одлучивања. Љотић је био мој потчињени официр, који је био лојалан и пажљив. Он је имао иницијативу по тим питањима, али није радио без мога одобрења.

Помоћник тужиоца: Значи да је Љотић имао вас да слуша.

Оптужени: Јесте, као потпуковник СДК.

Бранилац: Због чега је онај ваш батаљон ишао у Црну Гору?

Оптужени: Тај батаљон је ишао у вези са пројектом да се Србија и Црна Гора уједине. Ту мисију имао је министар Олћан, који је са тим батаљоном отишао у Црну Гору.

Бранилац: Какво је гледиште имао Недић по питању вашег стављања под команду Драже Михаиловића?

Оптужени: То је питање...

...Претседник: Да ли сте водили ви борбу против јединица Драже Михаиловића?

Оптужени: Водили смо борбу против свих оних који су изазивали реакцију окупатора, па према томе и против јединица Драже Михаиловића.

Претседник: Наведите неки пример ваше борбе против јединица Драже Михаиловића.

Оптужени: Ми смо се борили против јединица Драже Михаиловића све до средине 1944. године, а 8. октобра 1944. године донели смо одлуку о ступању под његову команду.

Помоћник тужиоца: Је ли та ваша борба против јединица Драже Михаиловића била борба за престиж?

Оптужени: Не, него као против јединица које су изазивале реакцију окупатора.

Претседник: А јесте ли се заједно с Немцима и Бугарима борили против Народноослободилачке војске?

Оптужени: Јесте, од средине 1944. године.

Претседник: А у априлу 1944, против II пролетерске дивизије?

Оптужени: Не.

Бранилац: Ко је омогућио нашој војсци да уђе у Трст пре савезничке војске?

Претседник: На коју то војску мислите?

Бранилац: Па на нашу садашњу војску, на Југословенску армију.

Претседник: Ко је омогућио Југословенској армији да уђе у Трст? Па, сама Југословенска армија. Ваше питање је неумесно. Ја мислим да је данас сваком

пиониру јасно ко је кад и како ушао у Трст.

Бранилац: Али Мушицки је издао једну наредбу...

Претседник: Изгледа да је Мушицки са својим батаљоном одлучио рат... Постављајте конкретна питања.

Бранилац: С ким је Љотић долазио у додир у Јулиској Крајини?

Оптужени: Он је у Јулијској Крајини одржавао контакт са свима слојевима народа. Код нас је била тежња да са оним нашим народом, који је дуго живео у италијанском ропству, живимо у најбољим односима...

Претседник: Јесте ли ви пре рата били ађутант краљице Марије?

Оптужени: Био сам ађутант краља Петра, краља Александра и краљице Марије.

Судија Лаковић: Јесте ли пре рата читали фашистички Љотићев билтен?

Оптужени: Долазио је и до мене.

Претседник: Сматрате ли да су жртве народноослободилачке борбе у складу са постигнутим резултатима по интересе најширих народних маса?

Оптужени: Нисам разумео питање.

Претседник: Сматрате ли да су жртве народноослободилачке борбе у складу са постигнутим резултатима по интересе свих народа Југославије?

Оптужени: Ја сматрам да су жртве које су пале претеране и да је могло без њих да буде.

Претседник: На који начин?

Оптужени: Да се је устанак организовао на други начин, онако како смо га ми замишљали...

ДУХОВНА ИЗГРАДЊА

УПОДОБЉАВАЊЕ

„А ово је вечни живот да познају Тебе једнога истинитога Бога, и кога си послао Исуса Христа“. (Јн. 17, 3)

Када ће обреди у Цркви престати да се наплаћују као роба у маркету?

Већ смо говорили о томе више пута. Уздуж и попреко. Од порекла “светог пореза” који датира од Мојсија преко симонија до савременог критичког осврта. Битно је направити разлику да није сваки поштени свештенички рад исто што и нека уцењивачка индугенција. У суштини имамо два јеванђељска тумачења: 1) “Достојан је радник плате своје”; 2) “Бадава примисте, бадава и дајте!”. Овде сад треба направити хируршки захват у смислу проналажења заједничког решења а да нека похлепа не буде у првом кадру. Ако проблем посматрамо у ширем контексту, и погледамо колико смо сви робови банкарских и капиталистичких норми, можемо рећи да смо сви јадна бића осиромашена дуговима а чије се наводно достојанство мери само једним изборним гласом. Да смо ми та роба у маркету пред једним глобалним системом (а да своје осрамоћене позиције нисмо ни свесни!) који треба радикално срушити. Мислим да се ту, нажалост, Црква много не узрујава. Не знам да ли смем рећи, али помало ме плаши неки вид „аутистичког“ сведочења Царства Небеског без осврта на реално време и место где и како живимо. Ако човек данашњице ради као коњ цео дан да би једва преживео, где се њему тако дезоријентисаном и уморном још може наметати јарам неких постова, платних обреда и других предуслова за редовно причешће, када је он већ сломљен самим постојањем

у таквом израбљивачком и робовласничком систему? Препоручујем документарни филм “Царево ново одело” (THE EMPEROR’S NEW CLOTHES са Rasel Brandom) који се бави опширније овом проблематиком.

Да ли Црква заиста жели да сведочи Бога или се сада све ради из материјалне користи?

Црква сведочи Бога на увек исти начин. Литургијом. Тај поредак се не мења. Бог је исти јуче, данас и сутра. Кроз све векове. Педесетница није угасила своје језике. Сви су позвани на свадбу Јагњетову. Н. Кавасила каже да Бог може и да не освешта принос због „неваљаства“ свештеника. То је баш провокативно. Али очигледно због народа трпи и такве свештенике, да не би одсецањем једних оштетио и друге. Чувајмо се само генерализација. Не можемо живети без материјалне користи, али није свака материјална корист исто што и компресовање махинација за свој џеп без нечијег надзора. Можда исту веру деле, али ако један свештеник греши, други не греши. Да се не би десило да неким наивним саблажњавањем дамо себи повода да откажемо властити удео у светотајинском животу Цркве. Онда смо ми на губитку.

Зашто мислимо да је данашња Црква сиромашна а упоредо са тим видимо данашње свештенике како се шетају са златним ланцима око врата?

Црква није сиромашна ни у даровима Духа Светога, ни у даровима економско-имовинским. Нешто не видех да сви свештеници возе “бесан ауто” и носе

“кајле” око врата. Само није коректно да свештеници, али и друге владајуће корпорације које израбљују јефтину радну снагу, имајући плату изнад просека траже од верујућих високе износе. Не због неког морала, него једноставно – нема логике. И баш зато што нема логике – неумесност је тим већа.

Ако данас сматрамо веру као духовним испуњењем душе, зашто прибегавамо материјалним стварима ради те вере?

Зато што је човек двоприродно биће. Обухвата и земаљски и духовни начин постојања. Глупо је заговарати духовност која би ишла на штету материјалног, јер је човек неодвојив од своје материјалне природе. Управо је материјални аспект бића, а не само духовни, призван у Васкрсење. Неће човек живети од ваздуха, већ и од речи Божије која из уста Његових излази али и од материјалних добара која је сам обрађивао и стекао. У неким селима још се задржао обичај да првину родова (или кошта има) доносе у храм. Заговарати живот само по духовним мерилима, одвео би човека право у смрт. Не заборавимо, Христос је радио, јео, пио, спавао, па и страховао, плаћао порез. Није било нужно за Њега, али да би нама дао пример да не ропћемо.

Како замишљате Рај?

По неким светим оцима Рај је превазиђен Царством. Нису синоними. Христос не проповеда Рај већ Царство Небеско. Није реч о некој небеској држави па да се сада вртимо око неке теократије. Када се каже “Небески Јерусалим” то има шире значење. Други аутори говоре да Рај није био конкретна дестинација већ показатељ односа какав су прародитељи пре пада са Богом имали. Свети Јефрем Сиријан је негде писао о Рају према својој визији правећи компарације са три слоја светлости око месечине и да неће сви бити настањени на истом нивоу. Поприлично мистично место за читање и анализу.

Ако живимо према строгим правилима Цркве, да ли то превазилази у фанатизам?

Многи канони који су изнедрени у рукама Цркве у прошлим вековима више нису на снази јер су се тицали конкретних проблема у то време. Данас су многе прилике другачије. Негде постоји усиљеност да се неки канон пошто-пото одржи на снази упркос нелогичним и бесмисленим импликацијама које из таквог избора произилазе. Данас црквена правила нису толико строга као што су некада била. Има задртих умова који измишљају неке предуслове за народ или због својих комплекса или због умишљености да верност неком канону аутоматски значи испуњавање воље Божије самим каноном. Ту је Бог деградиран у потпуности јер се лимитира самим каноном којем се даје већа власт, сила и ауторитет

спрам самог Бога. Дакле, можемо рећи да увек постоји опасност од свесног или несвесног уласка у фанатизам и да су његове последице несносне како за “зилотски” опредељеног, тако и за оне који морају таквога по сваку цену да слушају. Наравно, може се бити фанатиком и само у својој режији, али ту канон није крив.

Како млађој популацији вратити веру?

Млади, као и стари, морају да помире своју веру са стварношћу вере која се изражава у Цркви. Није вера исто што и прекомерно приватно самопоуздање или блесак неке сујеверне аутосугестије. Вера тражи акт. Учествовање. Партиципацију. Другог. Ако то није богослужбени живот Цркве, онда се опасно треба запитати у којој стварности вере млади уопште учествују ако се она покреће и зауставља само пред властитом монадом? Знате, у ранијим вековима ниси могао да се деклариреш као хришћанин ако то није подразумевало да си члан конкретне црквене заједнице. И као што данас ученици полажу рачуна због чега су били одсутни неким данима из школе, сваки хришћанин је морао да се јавља надлежном свештенику или епископу ако се само две или три недеље не би причешћивао или не би појављивао на Сабрању. Та пракса се изгубила. Људи не виде своју веру као ону која конституише цркву, него себе гледају са својом вером одвојеном од цркве. То је велики проблем. Данас су се негде неке вредности пореметиле, јер у неким храмовима ако покушаш да се често причешћујеш доводиш себе у незгодну позицију да те неко попреко гледа или отворено кињи. Дакле, неке дечије болести још нисмо превладали након 2000. година, јер нам је форма преча од суштине.

Да ли мислите да се вера изгубила?

Има нас разних. Нико није фиксирана стварност. Изјутра смо пуноверни, довече маловерни. Сутрадан исто или обратно. Мислим да се није изгубила али се улењила, формализовала, свела на све секундарно од Бога Тројичног. Када читате апофатичку теологију или развој литургијског богословља, веома је тешко након таквих сјајних увиђања пронаћи истоветан одјек у храмовима којима богослужбено присуствујете. Мене лично плаши инертност, сувопарност, обамрлост и пасивност која некако рутински прежива (жваће) ток богослужења као да је реч о цени кромпира на пијаци око које се два незаинтересована човека расправљају. Забрињава ме што не видим ту “тиху радост” на лицима присутних, јер од једне нездраво-формиране климе као да је прече концентрисати се на попис својих грехова од присуства Божијег. Када се полази у Цркву, на Литургију, треба имати свест да идемо у госте код Бога. Можда немамо “достојне” дарове, али сами себе приносимо. Заузврат, Он нас прославља

самим тим што ми Њега прослављамо дарујући нам Духа колико можемо да примимо. Дарујући нам Христа као "главно јело". На свакој Литургији тајна Педесетнице не престаје да изненађује изливањем нестворених енергија. Одатле треба да полазимо. И да када год не одемо на Литургију да имамо свест да смо управо ту стварност огњених језика пропустили. Да смо потценили Гостопримца.

Зашто Бог не створи још једну Земљу сличну нама?

Наша технологија и научна сазнања не могу да досегну до крајеуглова свемира. Заstraшујуће је само сазнање колико галаксија има. Има доста теорија. Нису све уперене против Бога. Не требамо бити примитивни у покушају да нешто схватимо или саботирамо оне који желе да нешто ново науче. Неки аутори говоре да се свемир стално све више шири. Други спекулишу о пропасти света када се сунце буде неминовно приближило Земљи. Бог није створио свет да он нестане. "Пролази обличје овога света" каже Христос. Спекулативно је сада говорити да ли је реч о поништавању овог света или преображају овог света или доласку новог света. Не знамо да ли је Бог створио још неку цивилизацију. Писмо сведочи да поред нашег света постоји анђелски и демонски свет. Не требамо то изгубити из вида, јер је анђелски свет створен пре нашег и не знамо времена, ни порекло, ни садржај тог света. Упадамо у научну фантастику ако промишљамо о могућностима других цивилизација. Једноставно, не знамо, јер за Бога није немогуће да створи још трилион оваквих светова далеких и непознатих једни другима. Али, оно што је добро приметио др З. Јелисавчић, јесте што је само у овоме свету Бог постао Човек једном заувек а не у неком другом свету. Исти аутор указује да не постоји више светова, него да је један свет али више димензија. Овиме је обухватио и Земљу, и свемир и анђелски свет. То треба сагледавати.

Да ли православна Црква има неко своје "чистиштиште" као што га има Католичка Црква?

Нема. Православна Црква експлицитно одбацује такво учење где се у неком „међусуду“ пре коначног Суда даје помиловање људима који су заволели свој грех. Ипак, постоји извесни дуализам. Православна Црква узима у обзир да молитвено заузимање за упокојене, чињење милостиње, итд. код упокојених ствара неки вид "растеређења", а по неким сведочењима и "уношење светла". Међутим, ако је то истина, не видим у чему је онда разлика између православног и римокатоличког тумачења, јер се по тој логици ствари упокојенима чини добро које они свакако осећају. Као да смо, дакле, пред Чистиштиштем на оба фронта. А онда настаје нови парадокс: пра-

вославна Црква је против супституције, односно, могућности да неко уместо нас окаје грехове, итд. Наравно, има логике јер је свако слободан и не може га нико спасити ако то неће, али се ипак намеће питање супституције будући да се на овај начин "чистиштиште" оплемењују и чисте упокојени захваљујући онима који се за њих заузимају. Иста релација се односи и на живе. Када се молимо за некога међу нама, ко је болестан умом, телом, или једноставно јер му добро желимо, на који начин наша молитва делује на таквога? Да ли је то могућност „супституције“ која одговара Христовом распећу и за оне који Га неће? Али онда упадамо у оно оригеновско спасење свих. Или верујемо да ће Бог помоћу благодати наћи неки други начин (сакривен од нас и од онога за кога се молимо) како да допре до неразумне или болесне позиције другог?

Зашто људи праве зло другим људима када Бог све види?

Зато што немају свест да Бог види. Када би имали ту свест – не би греха имали. Ако су можда полусвесни, а орнији за зло, морају у себи да направе "сценографију" како би чинећи Бога слепим легализовали своје зло. Други се мора игнорисати, или свести на апсолутну периферију, да би човек у себи направио простор у којем може да учини зло. Пошто за већину Бог не постоји, или је неки „далеки“ Бог који не види, не чује, не говори, питање слепила или виђења Божијег и не долази пред знак одговорног питања. Зато неки мисле да им је све дозвољено. Зато мисле да могу чинити зло јер мисле да нема сведока.

Да ли Бог опрашта сваки грех?

Сваки. Само треба да верујемо. И да имамо свест где смо погрешили. Апостол разликује грехове на смрт од других грехова. Реално, можемо рећи да је сваки грех смртан, али ипак нема сваки исту тежину. Случајне и намерне грехове такође треба разликовати. Није исто грешити по знању и по незнању, као и по лукавој намери или искреној одбрани. Где су тек мотиви?! У Јеванђељу видимо да Христос каже да ће се сваки грех опростити осим хуле на Духа Светога. Овде као да Бог Син већу част чини Богу Духу, јер за Себе каже да ће се грех против Њега опростити али против Духа неће. Неки оци ово место тумаче да је производ његове реакције када су његова чудесна дела поредили са демонстрацијом демонских сила. Рецимо, српски народ воли да псује Бога, али његово псовање не долази од мржње према Богу већ од вулгарности или погане навике, и то није светогрђе (мада се мени увек дигне коса на глави када то чујем!). Морао би неко конкретним потезом да удари на Цркву, на место светиње, да бисмо данас могли да протумачимо на које светогрђе Богочовек мисли. Не знам колико је меродавно, али негде сам

давно читао исповести неких покајаних сатаниста да су долазили у наше храмове на причешће, али га не би гутали него би га односили у своје јазбине на обесвећење. Умоболно! Али, ко год жели да обесвети Бога наликује човеку који жели каменом да погоди сунце. Бесмислено. Не може се Бог обесветити. Шта каже св. Ј. Златоусти: "Бог свагда пребива у Својој слави; нити Га славословље увеличава, нити Га хула умањује..."

Да ли треба свима опраштати, па да те сви посматрају као да могу опет да те повреде?

Када апостол Петар пита Христа колико пута треба праштати, Христос му одговора метафизичком математиком: бескрајно. Таблица множења, као и праштања, се нема где зауставити. Ипак, Христос нигде не говори да будемо наивни, да стварамо од себе позицију поданика и жртве са којом сваком "брише патос". Треба "показати зубе". "Будите мудри као змије а безазлени као голубови!", каже Христос. Змија персонификује зло, а голуб добро. Не одбацује змију. У чему је поента? Да ли треба "седети на две столице"? Не. Него да знамо шта је зло, да препознајемо врхунац његовог зачињања ако треба, али да се не поистовећујемо са њим. Голуб је наивчина. Лако га је ухватити. А Бог не жели да смо наивни. За ђавола не каже да му се окрене други образ, него да му се супротставимо и да ће он отићи. Ипак, свако време и неке прилике нису исте. Треба промишљати. Није паметно бунити се увек по сваку цену ако имамо увид да могу због наше побуне и недужни страдати. Праштање је увек мач са две оштрице. Увек се излажемо рањивости и отвореним ударцима. Други може више пута изиграти наше поверење. Све зависи какав си човек. Ако верујеш да ће се други ипак једном уразумити, колико год те пута повредио, дај му шансу. Али, мислим да ово није свима дато. Негде и сујета узима данак. Неко неће да трпи ни најмање дајући себи алиби кроз Христово противљење, али то може бити демонског карактера. Што би рекао Шекспир: "И ђаво може да користи Библију за своје потребе!". А када смо код препознавања зла другог, треба разлучити да није свако препознавање зла исто што и поистовећивање са њим. Зато се може рећи да можемо знати у чему други греша а да немамо његово искуство у себи по којем бисмо мерили. Када је Адам погрешао, Бог рече: "Сада је човек као један од нас, зна шта је добро а шта зло!". Поставља се питање како Бог уопште зна шта је зло ако у Њему постоји само Добро? Јер га нема у себи. И први човек би дошао до тог сазнања, као што ми данас не морамо да узмемо дрогу коју нам нуде јер по последицама на другима видимо разарајућ ефекат, али је насео на подвалу змије па је познао зло – у својој природи.

Како Бог може да испрати живот сваког човека када су сви животи другачији и толико милијарди људи под овим небом живи?

Бог није Бог појединачних случајева па да сад попут "супермена" жури кроз простор и време да би дотрчао до једног, а јадиковао што није стигао на време до другог. Бог је изнад времена и простора. Све нас посматра сабране на једном броју, тј. на једном месту, ако сетако може рећи. Било да је реч о простору, или ониме што називамо прошлост, садашњост и будућност. Најпре, догматски став је да нас Бог види само кроз Цркву јер се сама Црква поистовећује са Богом Сином. Бог је свудаприсутан, али опет тако да се Његово постојање не поистовећује са формама овог света него чува своју трансцендентност различитом од света (не можемо, дакле рећи, да се Бог налази у столици на којој седимо, у ваздуху који удишемо, итд). По Христовом васкрсењу видимо да се многим јављао истог дана на различитим местима која су била изузетно удаљена једна од других. Није се „телепортовао“, нити користио неки "супер-авион", једноставно се Његово материјално тело ослободило последица смртности самим временом и простором. Морамо да пазимо да Га не сецирамо као дистанцираног. Не мора Он да пређе милионе светлосних година да би дошао до нас. Он не путује. Не чека аутобус којег нема по цео сат, па кад дође још не може у њега ни да уђе. Ако рецимо сунце прожима цео свет а да оно само није стопљено са светом, можемо рећи да је оно и даље изван наше сфере јер не припада нашем свету. Међутим, ако су сунчеве енергије доступне свима, не можемо рећи да не познајемо сунце. Слично је и са Богом. Његова суштина остаје ван нашег досега, али Његове енергије се читавају на нама. Није дистанциран иако није од овога света. Међутим, док је сунце још створено и ипак има неки мали временски лимит којим продире у наш свет док га обасјава, Бог је нестворен и не зависи ни од каквог временског или просторног ултиматума да не би могао да испрати све наше животе. Пред Њим је прошлост, садашњост и будућност свих нас на једном месту а камоли да не будемо сви појединачно. Неко од великих умова је рекао да нас Бог не види какви смо сада него какви ћемо тек бити. Ово треба сагледавати.

Преузето са: <https://upodobljavanje.wordpress.com/>

Онај који би рекао да политика, по правилу, нема везе са честитошћу и после тога мирно спава нека зна да је најнебрижљивији домаћин и најбездушнији отац који се може замислити.

Искра

ЉУДИ ТРАЖЕ СЛОБОДУ, А СЛОБОДА ЉУДЕ

Народ је осећањем, навикама, изрекама, везан за закон... Наш је закон врло кратак, али зато врло велики. Он има само три принципа: домаћинство, чојство и јунаштво. То је закон нашег народа!

Поштовани другови и другарице у Христу, овај број „Искре“ последњи је који смо у финансијској могућности да Вам пошаљемо бесплатно поштом.

Бесплатно преузимање часописа са сајта Ново видело такође више неће бити могуће, већ ће тамо бити објављивани само неки од текстова штампаног издања.

Њен даљи живот могућ је само уколико код оних који су са њом деценијама постоји потреба и жеља да она и даље живи. Тиме је угрожено све што је осам генерација Покрета стварало.

Отуда Вас обавештавамо да смо принуђени одредити минималну цену претплате која покрива трошкове поштарине и штампе „Искре“.

Приликом уплате, молимо Вас да наведете пуну адресу на коју желите добијати „Искру“.

ИНОСТРАНСТВО

Тромесечна претплата: **20 евра/22 USD/17 GBP/22 CHF**

Шестомесечна: **40 евра/44 USD/35 GBP/44 CHF**

Годишња претплата: **80 евра/88 USD/70 GBP/88 CHF**

СРБИЈА

Тромесечна претплата: **600 динара**

Шестомесечна: **1200 динара**

Годишња претплата: **2400 динара**

Прималац је Друштво за унапређење задружне мисли, Мирослава Антића 12, Нови Сад.

Са територије Републике Србије, динарски рачун код Банке Интеза: 160-000000044105 – 35.

ЗА ИНОСТРАНСТВО

Уплате у еврима: Beneficiary:/RS35160005400001390398, DRUŠTVO ZA UNAPREĐENJE ZADRUŽNE MISLI, MIROSLAVA ANTIĆA 12, NOVI SAD, REPUBLIC OF SERBIA Account with institution: DBDBRSBG, BANCA INTESA AD, BEOGRAD, MILENTIJA POPOVIĆA 7B, BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA

Уплате у доларима: Beneficiary:/RS35160005400001390398, DRUŠTVO ZA UNAPREĐENJE ZADRUŽNE MISLI, MIROSLAVA ANTIĆA 12, NOVI SAD, REPUBLIC OF SERBIA Account with institution: DBDBRSBG, BANCA INTESA AD, BEOGRAD, MILENTIJA POPOVIĆA 7B, BEOGRAD, REPUBLIKA SRBIJA

У нади да ћете показати жељу за даљим постојањем „Искре“,

*Главни и одговорни уредник
Давор Сантрач*

ПАЖЊА ОНИМА КОЈИ ЖЕЛЕ ДА

ПРАТЕ ПИСАЊЕ „ИСКРЕ“

Они који желе да прате писање „Искре“,

а исту не примају штампану, могу наћи

сваки њен број, почев од јануара 2002.

до данас, као и другу сродну литературу

— читати их или 'преузети' (download) —

на сајту „Ново видело“ <<http://www.novo-videlo.com>>.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
ISSN 2466-4111 = Искра (Нови Сад. 2017)
COBISS.SR-ID 304696071

„ИСКРА“

СЛОБОДНИ ОТАЏБИНСКИ ЛИСТ

Главни и одговорни уредник:

Давор Сантрач

Издаје:

Друштво за унапређење задружне мисли

Мирослава Антића 12, Нови Сад

Рукописи се не враћају. Чланци објављени са

иницијалима или пуним

именом аутора, не представљају обавезно мишљење

редакције.

„Искра“ излази сваког 10. у месецу.

Штампа: Artprint media doo, Нови Сад

НАПОМЕНА: „ИСКРА“ NASTAVLJA SA REDOVNIM IZLAŽENJEM, A NJENO UREDNIŠTVO NALAZI SE U NOVOM SADU,

SRBIJA